

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 3 sierpnia 2016 r.

Poz. 4936

UCHWAŁA NR XVIII/114/16 RADY GMINY RYCHTAL

z dnia 27 lipca 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Rychtal na lata 2016 – 2019.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) w związku z art. 87 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami), po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Rychtal na lata 2016 - 2019, zaopiniowany pozytywnie przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rychtal.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodniczący Rady Gminy
(-) Adam Bakalarz

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

Zatwierdzam
Wójt Gminy Rychtal

Czesław Balcerzak

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

ZAOPINIOWAŁ:

1. Wielkopolski Wojewódzki
Konservator Zabytków w Poznaniu

Opracowali:

1. *Donata Michalak*

*Inspektor ds. obywatelskich,
wojskowych, OC i inicjatyw
gospodarczych*

2. *Szczepan Ptak*

*Inspektor ds. rolnych, leśnych
i zaopatrzenia wsi w wodę*

Rychtal, 2016 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

SPIS TREŚCI		
Lp.	Nazwa rozdziału	strona
1.	Wstęp	4
1.1.	Postanowienia ogólne	5
1.2.	Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	6
1.3.	Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami	7
1.3.1.	Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym	7
1.3.2.	Ustawa z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	7
2.	Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.	9
2.1.	Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa.	9
2.1.1.	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.	9
2.1.2.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.	10
2.1.3.	Wielkopolski Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013 – 2016.	12
2.2.	Krajowego programu ochrony zabytków.	12
2.3.	Przepisy prawne w Polsce dotyczące uwarunkowań ustawowych i instytucjonalnych	13
3.	Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Rychtał	14
3.1.	Obiekty nieruchome wpisane do rejestru zabytków	14
3.2.	Obiekty z terenu gminy ujęte w gminnej ewidencji zabytków	14
3.3.	Wykaz zabytków ruchomych na terenie gminy Rychtał wpisanych do rejestru zabytków.	15
3.4.	Krajobraz kulturowy – obszarowe wpisy do rejestru zabytków	16
3.5.	Zabytki archeologiczne	16
3.5.1.	Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków	16
3.5.2.	Zestawienie liczbowe zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą chronologiczną (opis koncentracji stanowisk archeologicznych – uwarunkowania fizjograficzne)	17
4.	Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego	20
4.1.	Stan zachowania zabytków nieruchomych	20
4.2.	Stan zachowania zabytków ruchomych	24
4.3.	Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego oraz istotne zagrożenia dla zabytków archeologicznych	24
4.4.	Uwarunkowania wewnętrzne wynikające ze Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rychtał	25
4.5.	Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	26
4.6.	Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej	27
5.	Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy –analiza SWOT	27
6.	Założenia programowe gminnego programu opieki nad zabytkami Gminy Rychtał	28
7.	Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami	31
8.	Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami	32
9.	Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami	33
9.1.	Źródła krajowe	33
9.2.	Programy operacyjne ministerstwa kultury i dziedzictwa narodowego	35
9.3.	Dotacje wojewódzkie	36

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

9.4.	Dotacje powiatowe	36
9.5.	Dotacje gminne	37
9.6.	Dotacje Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji- Fundusz Kościelny	37
ZAŁĄCZNIKI:		
1.	Zabytki objęte gminną ewidencją zabytków	
2.	Gminna Ewidencja Zabytków - stanowisk archeologicznych	
3.	Mapa Gminy-rozmieszczenie zabytków archeologicznych	

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

1. Wstęp

Gmina Rychtal jest najdalej położona na południu województwa wielkopolskiego i wchodzi w skład powiatu kępińskiego zajmując 15,9 % powierzchni powiatu.

Gmina Rychtal zajmuje powierzchnię 96,75 km². Graniczy z gminami:

- od północy z gminą Bralin;
- od północnego -wschodu z gminą Baranów;
- od północnego- zachodu z gminą Perzów;
- od wschodu z gminą Trzcinica;
- od południa z gminą Wólczyn oraz UG Domaszowice;
- od południa i południowego – zachodu z gminą Namysłów województwa opolskiego.

Pod względem wielkości gmina znajduje się na 2 miejscu wśród 7 gmin powiatu kępińskiego. W skład gminy wchodzi 26 jednostek osadniczych, z których 10 to wsie sołeckie.

Siedzibą gminy i jednocześnie centrum administracyjno-gospodarczym jest miejscowość Rychtal posiadająca zabudowę miejską. Gmina stwarza warunki dla przedsiębiorstw inwestycyjnych w przetwórstwo rolno-spożywcze oraz rozwój bazy turystyczno-wypoczynkowej, oferuje możliwość inwestycji. Z uwagi na dogodne położenie gminy i dużą powierzchnie lasów bogatych w runo leśne i zwierzynę, panuje tu nieskażone środowisko, które stwarza doskonałe warunki do wypoczynku. Lasy zajmują powierzchnię 3508 ha. Jest to wynik zdecydowanie wyższy niż przeciętny w naszym kraju. Pod względem struktury własnościowej ok 9% lasów stanowi własność prywatną, natomiast ok. 91% to lasy Skarbu Państwa. Gatunkiem zdecydowanie panującym jest sosna. Stanowi ona 86% całego drzewostanu. Rośnie ona na siedliskach boru mieszanego świeżego. Drugim liczącym się gatunkiem jest dąb, który zajmuje ok. 9% udziału. W chwili obecnej drzewostany będące w zarządzie Nadleśnictwa Syców poddawane są zadaniom mającym na celu przebudowę aktualnych drzewostanów na zgodne z rzeczywistymi możliwościami przyrodniczymi tutejszych siedlisk. Na terenie gminy znajduje się rezerwat przyrody „ Studnica”, który położony jest w głębokiej dolinie rzeki Studnica.

Gmina Rychtal na swoim terenie ma dużą liczbę zabytków, które znalazły trwałe miejsce na kartach historii tej ziemi. Przede wszystkim na uwagę zasługują obiekty sakralne: Kościół p.w. Św. Jana Nepomucena w miejscowości Wielkim Buczku – kościół wpisany do rejestru zabytków w dniu 27.12.1961 r., Kościół p.w. Św. Jana Nepomucena wraz z drewnianą dzwonnica w Drożkach wpisany do rejestru zabytków 14.07.1969 r., Kościół par. p.w. Nawiedzenia NMP w Krzyżownikach wpisany do rejestru zabytków 31.12.1990 r., Kościół p.w. św. Rocha w Proszowie wpisany do rejestru zabytków 31.12.1990r., Kościół par. p.w. Ścięcia św. Jana

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

Chrzyciela wpisany do rej. 31.12.1990r. . Oprócz obiektów sakralnych na terenie gminy znajdują się również inne zabytki wpisane do rejestru: Dwór w Drożkach wpisany do rejestru 23.03.1970 r. Dwór w Ryńcu z poł. XIX wpisany do rejestru 21.08.1968r., Zespół Pałacowy w Skoroszowie wpisany do rejestru 27.12.1961 r. oraz zespół Dworski w Wielkim Buczku wpisany do rejestru 6.12.2005 r.

Z oceny zagrożenia powiatu kępińskiego wynika, że największym zagrożeniem dla zabytków będzie konflikt zbrojny, podczas którego istnieje duże prawdopodobieństwo ataku bronią konwencjonalną zwłaszcza na obiekty sakralne, gdzie należy spodziewać się skupiania dużej liczby ludności. Dużym zagrożeniem dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków, w szczególności drewnianych, jest możliwość wybuchu pożaru. Mniejszym zagrożeniem są sytuacje kryzysowe czasu pokoju. Jednak należy liczyć się dużą możliwością wystąpienia: pożarów przestrzennych w szczególności zabytków drewnianych, katastrof budowlanych, lokalnych podtopień, itp.

1.1. Postanowienia ogólne

Ileokroć w niniejszym programie mowa jest o:

ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zmianami),

- a) ustawie – rozumie się przez to ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zmianami),
- b) gminie – rozumie się przez to gminę Rychtał
- c) gminnym programie – rozumie się przez to Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Rychtał na lata 2016 – 2019.
- d) Konserwatorze – rozumie się przez to Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Poznaniu
- e) Planie Zagospodarowania – rozumie się przez to Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.
- f) Strategii – rozumie się przez to Strategię Rozwoju Województwa Wielkopolskiego
- g) Narodowym Programie – rozumie się przez to Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki Nad Zabytkami na lata 2014-2017. Uchwała Nr 125/2014 Rady Ministrów z dnia 25.06.2014 r.
- h) Studium – rozumie się przez to „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rychtał

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

1.2. Cel opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.

Podstawowym, ogólnie pojętym założeniem niniejszego „Programu opieki nad zabytkami dla Gminy Rychtał na lata 2016 – 2019” jest ukierunkowanie działań Samorządu Gminnego służącym podejmowaniu planowanych działań dotyczących finansowania, inicjowania, wspierania oraz koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego. Jest to uzupełniający dokument w stosunku do innych aktów planowania gminnego. Zadaniem programu jest także organizacja działań edukacyjnych i wychowawczych wobec miejscowej społeczności. Dla realizacji powyższego założenia niezbędna jest realizacja szczegółowych celów określonych m.in. w art. 87 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. z 2014 r, poz. 1446 z późn. zmianami), do których należą:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;
- zapoznanie z zasobami dziedzictwa kulturowego, historią i zabytkami Gminy Rychtał, w tym także rozróżnienie obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego i figurujących w ewidencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- wspieranie działań zmierzających do pozyskania środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków przy sporządzaniu i zmianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

Celem opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami jest poprawa stanu zachowania środowiska kulturowego oraz uświadamianie potrzeb i zasad ochrony tegoż środowiska wśród społeczeństwa gminy.

1.3. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami.**1.3.1. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późn. zmianami).**

W tezach do krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, zapowiadane jest tworzenie warunków prawnych do odpowiedzialnego kreowania i realizowania ochrony dziedzictwa kulturowego przez samorządy terytorialne jak również podjęcie inicjatywy legislacyjnej dla uwzględnienia interesów ochrony zabytków w całym ustawodawstwie (w tym stworzenia warunków prawnych do nowego systemu finansowania ochrony i opieki nad zabytkami).

Zgodnie z art. 7 ust.1 pkt 9 ustawy, do zadań własnych gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W szczególności zadania własne obejmują sprawy m.in. ładu przestrzennego, kultury (w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury) oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

1.3.2. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późn. zmianami)

Ustawa, w zakresie ochrony zabytków, nakłada na gminę następujące obowiązki i uprawnienia:

- a) prawo utworzenia (po uprzednim zasięgnięciu opinii Konserwatora) parku kulturowego w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji (art. 16 ust. 1)
- b) obowiązek uwzględniania w strategii rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację w zakresie lotniska użytku publicznego ochrony zabytków nieruchomych i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomych znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, a także parków kulturowych. Studium i plany miejscowe wymagają odpowiednio zaopiniowania lub uzgodnienia przez Konserwatora (art. 18, art. 19 i art. 20)
- c) obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy (art. 22 ust. 4) przyjmowanie zawiadomień o znalezieniu w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych przedmiotu, co do

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

- którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem i zawiadomianie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 32 ust. 1 pkt 3 i ust. 2)
- d) przyjmowanie zawiadomień o przypadkowym znalezieniu przedmiotu, co do którego istnieje przypuszczenie, że jest on zabytkiem archeologicznym i zawiadomianie o tym fakcie właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 33 ust. 1 i ust. 2)
 - e) sprawowanie opieki nad zabytkami, w tym finansowanie prac konserwatorskich i budowlanych przy zabytku, do którego tytuł prawny posiada osoba fizyczna lub jednostka organizacyjna (art. 71 ust. 1 i 2)
 - f) prawo udzielania przez organ stanowiący gminy, w trybie określonym przepisami odrębnymi, dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (art. 81)
 - g) Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami. (art. 87 ust. 1, ust. 2 ust. 3 i ust. 4). Z realizacji programów zarząd województwa, powiatu i wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy. (art. 87 ust. 5)

Zgodnie z zapisami ustawy:

Ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych, umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę, kontrole stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska (art. 4).

Opieka nad zabytkami w rozumieniu ustawy sprawowana jest przez właściciela lub posiadacza i polega na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzeniu prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczeniu i utrzymaniu zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystaniu z zabytku w sposób zapewniający trwale zachowanie jego wartości; popularyzowaniu i upowszechnianiu wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii kultury (art. 5).

Zgodnie z art. 6 ww. ustawy za zabytek rozumiana jest nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Za zabytek nieruchomy uznaje się krajobraz kulturowy, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych osobistości bądź instytucji (art. 3 pkt 2).

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

Za zabytek ruchomy uznaje się dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej, kolekcje numizmaty oraz pamiątki historyczne, wytwory techniki, materiały biblioteczne, instrumenty muzyczne, wytwory sztuki ludowej i rękodzieła oraz inne obiekty etnograficzne i przedmioty upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji (art. 3 pkt 3).

Za zabytki archeologiczne uznaje się pozostałości terenowe pradziejowego i historycznego osadnictwa, cmentarzyska, kurhany, relikty działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej (art. 3 pkt 4).

Ustawowej ochronie podlegają również nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Art. 7 ustawy określa formy ochrony zabytków poprzez:

- a) wpis do rejestru zabytków
- b) utworzenie parku kulturowego
- c) uznanie za pomnik historii zabytku lub parku kulturowego
- d) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację w zakresie lotniska użytku publicznego.

2. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego.**2.1. Relacje gminnego programu opieki nad zabytkami z opracowaniami wykonanymi na poziomie województwa.****2.1.1. Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego.**

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym zobowiązuje sejmiki województw do uchwalenia strategii rozwoju województw. Określać ma ona uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju województw.

„Strategia rozwoju województwa Wielkopolskiego do roku 2020” jest dokumentem opracowanym przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, a przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego dnia 19 grudnia 2005 r.

Ustalenia zawarte w „Strategii” stanowią podstawę do sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Równocześnie stanowi ona punkt wyjścia dla opracowywanych planów zagospodarowania przestrzennego województw. Ta zależność wpływa na stopień ogólności, jaki cechuje strategię rozwoju.

W Strategii określono cztery generalne cele strategiczne:

- a) zapewnienie mieszkańcom warunków do podwyższenia poziomu życia
- b) zwiększenie konkurencyjności gospodarki w stosunku do innych regionów Europy
- c) wzrost wewnętrznej integracji i istotnej poprawy jakości przestrzeni
- d) dostosowanie potencjału, struktury i organizacji województwa do wyzwań XXI wieku i wymagań jednoczącej się Europy

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

Z zasad budujących strategię wynikają trzy przesłanki:

- a) nie zaprzepaścić posiadanych przez województwo możliwości wynikających z położenia, tradycji, istniejącego potencjału środowiska przyrodniczego, walorów społecznych i gospodarki, a także image Wielkopolski
- b) chroniąc posiadane dobra efektywnie je wykorzystywać
- c) dać wszystkim mieszkańcom i podmiotom szansę korzystania z możliwości rozwojowych

Kwestie ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury „Strategia” traktuje bardzo ogólnikowo. Jako cel strategiczny nr 1 określa cyt. „Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku”. Do osiągnięcia tego celu służy realizacja 8 celów operacyjnych. Jednym z nich jest cel operacyjny 1.3. – „Wzrost znaczenia i zachowanie dziedzictwa kulturowego”.

Cel ten określa znaczenie dziedzictwa kulturowego dla regionu Wielkopolski, cyt. „Dziedzictwo kulturowe w rozwoju Wielkopolski pełni kilka funkcji. Jest ono czynnikiem integracji społecznej, stanowi instrument promocji regionu oraz przyczynia się do rozwoju gospodarczego, gdyż może być bazą dla turystyki i usług kulturalnych. Szczególnie ważnym elementem tego dziedzictwa jest wielkopolska kultura przedsiębiorczości.”

2.1.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego.

W dniu 26 listopada 2001 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XLII/628/2001 powołał do życia „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego”.

„Plan” określił między innymi cel sporządzenia planu zagospodarowania przestrzennego, zasady kształtowania przestrzeni, zasady zagospodarowania oraz kierunki zagospodarowania.

Jako generalny cel zagospodarowania przestrzeni województwa wielkopolskiego, przyjęto doprowadzenie do zrównoważonego rozwoju całego terytorium województwa. W pojęciu tym zawarte jest również określenie tzw. „ład przestrzennego”, który uzyskać można w wieloraki sposób, w tym m.in. poprzez cyt. „przestrzeganie wytycznych konserwatorskich w zakresie nie tylko poszczególnych obiektów objętych ochroną, ale również zasad zagospodarowania zabytkowych układów urbanistycznych; „odkrycie” lokalnej architektury wiejskiej i zapewnienie możliwości wprowadzenia tradycyjnych gabarytów, form dachów, detali i rozwiązań materiałowych; ochronę krajobrazu, a w rejonach o najwyższych walorach przyrodniczych i kulturowych wykluczenie realizacji obiektów kolidujących z otoczeniem”.

W „Planie” określone zostały ogólne zasady kształtowania przestrzeni. I tak w kształtowaniu przestrzeni miejskiej przyjęto ochronę dziedzictwa kulturowego i tradycyjnych elementów takich jak: zabytkowe dzielnice, budynki, dominanty, panoramy. Rozwinięciem tego ma być pojawienie się w zapisach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, eskalacji wymogów architektonicznych w odniesieniu do obiektów realizowanych w pobliżu terenów o najwyższych walorach kulturowych i przyrodniczych.

W kształtowaniu obszarów wiejskich, przyjęto ochronę charakterystycznych układów ruralistycznych, zespołów sakralnych, pałacowo-parkowych, folwarków, ochronę zabytkowych budynków mieszkalnych, gospodarczych, wiatraków oraz elementów małej architektury. Przyjęto zasadę twórczego wykorzystania wzorców architektury lokalnej, z jednoczesnym odwołaniem się

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

do architektury regionalnej Wielkopolski, przy równoczesnym określaniu warunków dla nowoprojektowanej zabudowy.

W kształtowaniu przestrzeni wokół miejsc cennych dla kultury wskazano na izolowanie tych miejsc, w celu ich lepszego wyeksponowania, od bezpośredniego styku z współczesnym inwestowaniem.

W zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego podkreślono objęcie obszarów chronionego krajobrazu i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych miejscowymi planami zagospodarowania.

Przytoczone wyżej zasady ochrony poszczególnych przestrzeni i obszarów posiadają znacznie szersze zakresy, aniżeli przytoczone. Z uwagi jednak na zakres „Gminnego programu...” zaprezentowane zostały tylko te, które dotyczą obiektów lub obszarów zabytkowych i mają swoje odniesienia dla zasobów kulturowych gminy Rychtal.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego jako podstawę dóbr kultury dla przyszłych pokoleń, przyjęto konieczność bezwzględnego zachowania obowiązującego prawa, ujętego w ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r, poz. 1446) oraz w ustawie o muzeach z dnia 21 listopada 1996 r. o ochronie dóbr kultury znajdujących się w zbiorach muzealnych. Natomiast ochrona krajobrazu kulturowego może być realizowana poprzez stosowne zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Za główne zasady zagospodarowania przestrzennego woj. Wielkopolskiego uznano m. in.:

- a) tworzenie warunków do współistnienia środowiska przyrodniczego i zurbanizowanego;
- b) zachowanie dziedzictwa kulturowego i wpisanie go w struktury przestrzenne i otaczający krajobraz;

„Plan” zalicza do barier i ograniczeń, których nie powinno się przekraczać w zagospodarowaniu przestrzeni m.in.:

- a) parki krajobrazowe, w których nie powinno się lokalizować obiektów szkodliwych i kolidujących z krajobrazem;
- b) obszary chronionego krajobrazu;
- c) obiekty cenne kulturowo, wymagające bezwzględnego zachowania oraz ich otoczenie, w których nie powinny być lokalizowane obiekty niedostosowane architektonicznie;
- d) strefy ochrony konserwatorskiej, których zagospodarowanie powinno się odbywać na zasadach określonych przez służby konserwatorskie;
- e) strefy ochrony widokowej – wyznaczone przez stosowne zapisy w miejscowych planach oraz studiach uwarunkowań;

Kierunki zagospodarowania przestrzennego województwa, zgodnie z art. 54 b ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, obok zadań rządowych i zadań samorządu województwa, uwzględniają również propozycje zadań wynikające z różnego rodzaju dokumentów oraz opracowań niemających mocy prawnej, jednakże stanowiących o istotnych dla regionu elementach zagospodarowania przestrzennego. Gmina Rychtal nie posiada obiektów i zasobów, które służyłyby do realizacji ponadlokalnych celów publicznych. Zadania rządowe nie dotyczą więc bezpośrednio jej terenu.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019**2.1.3 Wielkopolski Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013 – 2016.**

Wojewódzki program opieki nad zabytkami sporządzany jest na okres 4 lat przez zarząd województwa. Program przyjmowany jest do realizacji przez sejmik wojewódzki po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Z realizacji wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami zarząd województwa sporządza, co 2 lata sprawozdanie przedstawiane sejmikowi województwa. Jednocześnie sprawozdanie takie jest przekazywane Generalnemu Konserwatorowi Zabytków i właściwemu wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Wielkopolski Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2013 – 2016 przyjęty został przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr XXXVIII/763/13 z dnia 28 października 2013 r.

2.2. Krajowy program ochrony zabytków na lata 2014-2017.

Sporządzenie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami jest ustawowym obowiązkiem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Program określa cele, kierunki oraz zadania organów i jednostek administracji publicznej, jak również warunki i sposób finansowania planowanych działań wraz z harmonogramem ich realizacji.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami przyjęty przez rząd 24 czerwca 2014 roku na lata 2014-2017 wyznaczył cele i kierunki działań oraz zadania, które powinny być podjęte w szczególności przez organy i jednostki administracji publicznej w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Głównym celem programu jest wzmocnienie ochrony i opieki nad tą istotną, materialną częścią dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu zabytków w Polsce. W założeniach program ma również uporządkowanie działań w sferze ochrony poprzez wskazanie siedmiu podstawowych zasad konserwatorskich:

- Zasady primum non nocere,
- Zasady maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości (materialnych i niematerialnych),
- zasady minimalnej niezbędnej ingerencji (powstrzymywania się od działań niekoniecznych),
- Zasady, zgodnie, z którą usuwać należy to (i tylko to), co na oryginał działa niszcząco,
- Zasady czytelności i odróżnialności ingerencji, Zasady odwracalności metod i materiałów,
- Zasady wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.

Wymienione zasady dotyczyć mają przede wszystkim postępowania konserwatorów, pracowników urzędów, konserwatorów dzieł sztuki, architektów, urbanistów, budowlanych, archeologów, właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych, czyli codziennych konserwatorów dzieł sztuki.

Wobec powyższego cele i zadania określone w gminnym programie opieki nad zabytkami dla Gminy Rychtal winny w konsekwencji korespondować z konserwatorskimi założeniami krajowego programu ochrony zabytków i przekładać się na wprowadzanie w życie i stosowanie ww. siedmiu podstawowych zasad konserwatorskich dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

2.3.Przepisy prawne w Polsce dotyczące uwarunkowań ustawowych i instytucjonalnych funkcjonowania ochrony dóbr kultury.

Uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami znajdują się w szeregu obowiązujących ustaw, w tym w:

- a. ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r, poz. 1446 z późniejszymi zmianami)
- b. ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 z późniejszymi zmianami)
- c. ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz.1651 z późniejszymi zmianami)
- d. ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 z późniejszymi zmianami)
- e. ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 poz. 199 z późniejszymi zmianami)
- f. ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r, poz. 1409, z późniejszymi zmianami).

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i w bibliotekach określone zostały w:

- a. ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 2012 r. poz. 987 z późniejszymi zmianami);
- b. ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. z 2012 r. poz. 642 z późniejszymi zmianami).

Zasady ochrony materiałów archiwalnych regulują przepisy:

- a. ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2015 r, poz. 1446 z późn. zm.).

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

3. Zasoby dziedzictwa i krajobrazu kulturowego Gminy Rychtał**3.1. Obiekty nieruchomości wpisane do rejestru zabytków :**

Lp.	Adres obiektu	Obiekt	Nr. rejestru	Data wpisu	Uwagi
1.	Wielki Buczek	Kościół p.w. św. Jana Nepomucena	KLIII-885/22/61	27.12.1961 r.	
		Zespół Dworski: dwór, park	264/Wlk p/A	6.12.2005r.	
2.	Drożki	Kościół p.w. Jana Nepomucena	676/A	14.07.1969 r.	
		Dzwonnica drewniana	677/A	14.07.1969 r.	
		Dwór	1043/A	23.03.1970 r.	
3.	Krzyżowniki	Kościół par. p.w. Nawiedzenia NMP	603/A	31.12.1990 r.	
4.	Proszów	Kościół p.w. św. Rocha	602/A	31.12.1990 r.	
5.	Rychtał	Kościół par. p. w. Ścięcia św. Jana Chrzcziciela	601/A	31.12.1990 r.	
		Układ urbanistyczny	673/A	27.05.1993r.	
6.	Rynieć	Dwór	182/A	21.08.1968r.	
7.	Skoroszów	Zespół pałacowy: pałac, park z promenadą	887/Wlk p/A	27.12.1961r. i z 6.03.2013r.	1 szt.
		Spichrz	1045/A	25.03.1970r.	

3.2. Obiekty z terenu gminy ujęte w gminnej ewidencji zabytków

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. Stosownie do art. 22 ust 5 ww. ustawy: W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte: 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru, 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków, 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

wojewódzkim konserwatorem zabytków. W gminnej ewidencji zabytków ujęte są zabytki nieruchome: budynki, układy urbanistyczne, zespoły budowlane i zabytki archeologii.

Ujęcie obiektu w gminnej ewidencji zabytków skutkuje obowiązkiem uzgadniania z urzędem konserwatorskim dla takiego obiektu: decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, na podstawie art. 53 i 60 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2015 r. poz. 199 ze zm.) oraz obowiązkiem uzgadniania pozwolenia na budowę lub rozbiórkę, na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy Prawo budowlane z dnia 7 lipca 1994 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 1409 ze zm.). Powyższych uzgodnień dokonuje właściwy organ administracji budowlanej.

Urząd Gminy w Rychtał posiada Gminną Ewidencję Zabytków. Ewidencja ta została założona w 2009 r. w załączniku nr 1 do programu znajduje się wykaz obiektów umieszczonych w gminnej ewidencji zabytków. Aktualizacja gminnej ewidencji zabytków musi być prowadzona w uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3.3. Wykaz zabytków ruchomych na terenie gminy Rychtał wpisanych do rejestru zabytków

Lp.	Adres obiektu	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu	Uwagi
1.	Wielki Buczek	Kościół p.w. św. Jana Nepomucena	208/B KI-III-860/38/72	18.05.1972	7 szt.
2.	Drożki	Kościół p.w. Jana Nepomucena	210/B KL-III-860/40/72	18.05.1972	11 szt.
3.	Krzyżowniki	Kościół par. p.w. Nawiedzenia NMP	47/B KL-III-860/27/70	08.12.1970	25 szt.
4.	Proszów	Kościół p.w. św. Rocha	222/B KI-III-860/52/72	24.05.1972	25 szt.
			113/B PSOZ-KAL-5330/15/93	3.06.1950/ 20.12.1993	1 szt.
			114/B PSOZ-KAL-5330/16/93	3.06.1950/ 20.12.1993	1 szt.
5.	Rychtał	Kościół par. p. w. Męczeństwa św. Jana Chrzeciela	223/B KL-III-860/53/72	24.05.1972	17 szt.
			424/Wlkp/B WOZ.WR-5140.4073.4.2012	21.12.2015	20 szt.
6.	Skoroszów	Zespół pałacowy	224 KL-III-860/54/72	24.05.1972	1 szt.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

3.4. Krajobraz kulturowy – obszarowe wpisy do rejestru zabytków, parki kulturowe, parki krajobrazowe, pomniki przyrody, rezerваты.

Na terenie gminy występuje jeden typowy obszarowy wpis do rejestru zabytków i jest nim układ urbanistyczny wraz z najbliższym otoczeniem oraz warstwami kulturowo-osadniczymi objęty ochroną konserwatorską poprzez wpisanie do rejestru zabytków pod nr 673/A decyzją wojewódzkiego konserwatora zabytków z dnia 27 maja 1993 r. Na terenie wsi Rychtal występują dwa większe osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w północnej części wsi (45 działek) oraz w południowej części wsi (65 działek).

Poza wyżej wymienionymi zorganizowanymi zespołami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i jednorodzinnej występuje głównie zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, usytuowana głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych (drogi powiatowe i gminne), przeważnie po obydwu stronach dróg.

Przeważająca ilość budynków jest w dość dobrym stanie technicznym. Zabudowie mieszkaniowej towarzyszą usługi z zakresu: oświaty, handlu, kultury, zdrowia.

Funkcja przemysłowa występuje sporadycznie. Jest reprezentowana przez niewielkie zakłady produkcyjne, zakłady produkcyjno-usługowe znajdujące się w: Rychtalu, Skoroszowie, Zgorzelcu, Wielkim Buczku i Małym Buczku.

Obiekty związane z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa znajdują się w Ryńcu, Drożkach, Skoroszowie i Wielkim Buczku wraz z towarzyszącą zielenią oraz zabudową mieszkaniową. Obiekty te wchodzą w skład terenów objętych strefami konserwatorskiej.

Poza wyznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej wokół obiektów związanych z produkcją rolniczą i obsługą rolnictwa zostały wyznaczone strefy wokół kościołów i terenów przyległych w Krzyżownikach i Proszowie oraz wokół parków podworskich w Ryńcu i Drożkach.

Na terenie Gminy Rychtal występuje również rezerwat przyrody pod nazwą „STUDNICA” – jest to obszar lasu powierzchni 5,78 ha w Leśnictwie Sadogóra Nadleśnictwa Rychtal położony w miejscowości Sadogóra

Na omawianym obszarze występują następujące pomniki przyrody:

- a) lipa drobnolistna przy kościele parafialnym w Wielkim Buczku, nr rejestru 469/82
- b) lipa drobnolistna przy kościele parafialnym w Wielkim Buczku, nr rejestru 468/82

3.5. Zabytki archeologiczne**3.5.1. Wykaz stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków**

Zabytek archeologiczny, to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów lub zabytek ruchomy, będący tym wytworem (art. 3 pkt. 4 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Zabytki archeologiczne są częścią dziedzictwa kulturowego. Na zasób zabytków archeologicznych składają się zarówno tzw. stanowiska archeologiczne (zawierające m.in. warstwy kulturowo-osadnicze, obiekty archeologiczne) i zabytki ruchome z nich pochodzące oraz skarby monet i ozdób. Na terenie gminy Rychtal występują nie tylko zabytki kubaturowe, ale także stanowiska archeologiczne potwierdzające liczne fakty historyczne. Ze wstępnego rozpoznania ustalono, że na terenie gminy znajduje się ponad 241 stanowisk wpisanych do ewidencji gminnej (osady, cmentarzyska, punkty osadnicze). Wykaz stanowisk archeologicznych znajduje się w załączniku nr 2 do programu natomiast ich rozmieszczenie w załączniku nr 3 na mapie gminy. Gminna Ewidencja Zabytków Archeologicznych została założona w 2013 r. Kolejne, nowe stanowiska

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

mogą być odkryte przy okazji m.in. realizacji inwestycji, poprzez ratownicze badania archeologiczne i nadzór archeologiczny nad prowadzonymi robotami ziemnymi a także w trakcie prowadzenia prac rolnych. Obecnie ochronę stanowisk archeologicznych wprowadzono w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla wsi: Drożki, Skoroszów, Krzyżowniki, Proszów. Są to strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej. Przy opracowaniu nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazane jest utworzenie nowych stref ścisłej ochrony konserwatorskiej. Cennym zabytkiem nieruchomym wpisanym do rejestru w dniu 31.12.1998 r. pod nr 762/A przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kaliszu jest kopiec podworski (tzw. grodzisko stożkowate) otoczony wałem pierścieniowatym wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej położony we wsi Drożki na działkach nr 147, 131, 152, i 154 (potoczna nazwa Trzy Laski). Zajmuje obszar około 0,5 ha. Wstępne badania archeologiczne przeprowadzone w 1998 r. ustaliły jego powstanie na czasy związane z późnym średniowieczem (I faza) oraz z okresem nowożytnym (faza II). W XVII- XVIII w. na kopcu wzniesiono dwór murowany z cegieł.

W przypadku stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków istnieje zakaz prowadzenia wszelkich robót budowlanych oraz przemysłowych na jego terenie, a prace porządkowe prowadzone w jego obrębie wymagają uzgodnienia z WWKZ.

3.5.2. Zestawienie liczbowe zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych łącznie z ich funkcją oraz krótką analizą chronologiczną (opis koncentracji stanowisk archeologicznych – uwarunkowania fizjograficzne)

Specyfika dziedzictwa archeologicznego sprawia że jest ono stosunkowo trudne do ochrony. Po pierwsze jest ono nieodnawialne, zaś jakiegokolwiek prace ziemne ingerujące w strukturę nawarstwień kulturowo-osadniczych, w tym także archeologiczne badania wykopaliskowe, nieodwracalnie niszczą substancję zabytkową. Dziedzictwo archeologiczne obejmuje przy tym zabytki nieruchome i ruchome o różnych walorach naukowo-badawczych, formie przestrzennej i funkcji, co sprawia, że jego przypadku trzeba zastosować zróżnicowaną strategię ochrony. I wreszcie, chronimy zabytki niewidoczne, znajdujące się pod ziemią, w terenie trudno dostępnym (np. w lasach), najczęściej w ogóle nierozpoznane metodą wykopaliskową i z wyjątkiem kurhanów i grodzisk nie wyróżniające się w krajobrazie naturalnym. Należy podkreślić, że eksploracja chociażby fragmentu stanowiska archeologicznego daje dopiero pogląd na jego wielkość, funkcję, przynależność kulturowo-chronologiczną i wartość poznawczą. Wszystkie wymienione czynniki środowiskowe i kulturowe sprawiają również, że dziedzictwo archeologiczne jest trudne do uchwycenia dla osób nie związanych zawodowo z archeologią. Ochrona dziedzictwa archeologicznego prowadzona jest zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, według której obecny poziom cywilizacyjny umożliwi wykorzystanie potencjału kulturowego, ekonomicznego i społecznego dziedzictwa archeologicznego bez umniejszenia szans przyszłych pokoleń na **jego poznanie i obcowanie z autentycznymi, nienaruszonymi zabytkami przeszłości**. W przypadku nieodnawialnych zasobów dziedzictwa archeologicznego oznacza to ochronę zabytków archeologicznych *in situ* czyli w miejscu ich pierwotnego występowania, przez zachowanie ich dla przyszłych pokoleń w stanie możliwie nienaruszonym.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

Poniższa tabela prezentuje zestawienie liczbowe zasobów archeologicznych dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy Rychtal.

Tabela I. Zestawienie liczbowe stanowisk archeologicznych w gminie Rychtal

Kategorie danych		Liczba ogólna	W tym w rejestrze zabytków
1.	Stanowiska archeologiczne	241	–
	1.1. Grodziska	1	1
	1.2. Osady/punkty osadnicze	237	–
	1.3. cmentarzyska	2	–
	1.5. inne (układ urbanistyczny i w-wy kulturowo-osadnicze)	1	1

Źródło: Gminna ewidencja zabytków-spis kart adresowych stanowisk archeologicznych.

Wobec braku źródeł pisanych dla okresów poprzedzających średniowiecze wyłącznie stanowiska archeologiczne dostarczają źródeł materialnych świadczących o dawnym osadnictwie w gminie Rychtal. Spis 241 stanowisk archeologicznych ujętych na kartach adresowych gminnej ewidencji zabytków nie jest z pewnością zamknięty, bowiem należy zauważyć, iż znaczna część analizowanego obszaru (około 35%) nie była dotychczas poddana rozpoznaniu archeologicznemu, bowiem prospekcją terenową nie objęto lasów występujących w północno-wschodniej i wschodniej części gminy o korzystnej dla osadnictwa konfiguracji terenu i formach eolicznych. Na pozostałym obszarze wyróżniono 11 zespołów stanowisk archeologicznych oznaczonych literami A-K (załącznik 3), w skład których weszły łącznie 172 stanowiska archeologiczne, zaś pozostałych 69 stanowisk występuje samodzielnie. Te ostatnie oddzielają w pasie szerokości około 3 km zespół "A" wyróżniony w północno-zachodniej części gminy od pozostałych, zgrupowanych ogólnie pomiędzy Rychtałem, Skoroszowem, Proszowem i Zgorzelcem.

Stanowiska występujące pojedynczo położone są w pobliżu doliny rzeki Studnicy i jej bezimiennych dopływów, na gruntach następujących miejscowości: Darnowiec - 2 stan., Krzyżowniki - 1 stan, Drożki - 13 stan., Proszów - 7 stan., Rychtal - 5 stan, Sadogóra - 14 stan., Skoroszów - 7 stan. i Stogniewice - 2 stan.) oraz wokół wsi Wielki Buczek (część południowo-wschodnia gminy - 18 stan.). Są to w większości stosunkowo nieduże obiekty osadowe o pow. ok. 0,5 ha, jedno bądź dwukulturowe (przeważnie), wśród których dominują artefakty z późnego średniowiecza (ok. 1350-1500 r. n.e.) i nowożytności (XVI-XVIII w.). W 61 przypadkach na stanowiskach wyróżniono artefakty z wymienionych okresów. Pozostałe jednostki kulturowe, jakie wystąpiły w poszczególnych stanowiskach archeologicznych to kultura łużycka (16) z przełomu V okresu epoki brązu i wczesnej epoki żelaza (ok. 800-400 l. p.n.e.), następnie kultura przeworska (3) i wczesne średniowiecze (4). W przypadku 4 stanowisk określono je ogólnie na pradzieje.

Podobnie przedstawia się przynależność kulturowo-chronologiczna w 11 zespołach, w których wyróżniono na stanowiskach od jednej do trzech faz osadniczych. Dominują pod tym względem obiekty ze średniowiecza i nowożytności, a następnie kultury łużyckiej. Obszar gminy Rychtal; w starożytności, w okresie wpływów rzymskich (II w. p.n.e.- IV w. n.e.), pozostał na peryferii dużych skupisk kultury przeworskiej. Warto jednak zauważyć, iż na analizowanym obszarze najstarsze ślady osadnicze z epoki kamienia - neolitu znaleziono tylko w Proszowie. Na uwagę zasługują zwłaszcza artefakty kulturowe z wczesnego średniowiecza z okresu formowania się państwa polskiego (X - połowa XIII w.), które zarejestrowano w 29 przypadkach. Dodać trzeba, że pierwsza wzmianka w źródłach pisanych o miejscowościach w gminie Rychtal dotyczy Rychtała, którą sporządzono w 1233 r. Z kolei nieco młodszą metrykę ma Proszów (1251 r.). Ze średniowiecza pochodzi również dokument z 1372 r. odnoszący się do miejscowości Bandłów.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

Stanu liczbowy i chronologiczno-kulturowy zespołów stanowisk przedstawia się następująco:

- Zespół "A"** - pow. ok. 3,8 km²; 33 stanowiska; lokalizacja - Drożki
Chronologia/kultura: pradzieje (4), kultura łużycka (7), przeworska (1), wczesne średniowiecze (1), średniowiecze (19), okres nowożytny (20)
funkcja: osady/punkty osadnicze i grodzisko
Stanowisko wyróżnione: kopiec podworski z późnego średniowiecza i okresu nowożytnego (AZP 78-36/13)
- Zespół "B"** - pow. ok. 1,6 km²; 8 stan.; lokalizacja - Rychtal
Chronologia/kultura: pradzieje (1), kultura łużycka (5), wczesne średniowiecze (1), średniowiecze (4), okres nowożytny (3)
Stanowisko wyróżnione: Rychtal -miasto (układ urbanistyczny i warstwy kulturowo-osadnicze), osada kultury łużyckiej (AZP 79-36/109)
- Zespół "C"** - pow. 0,9 km²; 20 stan. lokalizacja Skoroszów
Chronologia/kultura: pradzieje (4), kultura łużycka 9, przeworska (1), wczesne średniowiecze (9), średniowiecze (4), okres nowożytny (7)
Stanowisko wyróżnione: Skoroszów, osady kultury łużyckiej i z wczesnego średniowiecza (AZP 79-36/57 i 58); Skoroszów, osada z wczesnego średniowiecza (AZP 79-36/60)
- Zespół "D"** - pow. ok. 0,8 km²; 3 stan., lokalizacja Skoroszów
Chronologia/kultura: kultura łużycka (6), kultura przeworska (3), wczesne średniowiecze (3), średniowiecze (1), okres nowożytny (8)
Stanowisko o dużej wartości poznawczej: cmentarzysko kultury łużyckiej (Skoroszów, AZP 79-36/73)
- Zespół "E"** - pow. ok. 0,8 km²; 6 stan., lokalizacja Zgorzelec
Chronologia/kultura: pradzieje (1), kultura łużycka, (1), kultura przeworska (1), wczesne średniowiecze (1), średniowiecze (3), okres nowożytny (2)
Stanowisko wyróżnione: Zgorzelec, osada kultury przeworskiej (AZP 79-36/91)
- Zespół "F"** - pow. ok. 1,1 km²; 9 stan., lokalizacja Zgorzelec
Chronologia/kultura: kultura łużycka (2), kultura przeworska (1), wczesne średniowiecze (1), średniowiecze (6), okres nowożytny (3)
- Zespół "G"** - pow. ok. 2,6 km²; 25 stan., lokalizacja Krzyżowniki, Rychtal
Chronologia/kultura: pradzieje (2), kultura łużycka (7), kultura przeworska (4), wczesne średniowiecze (5), średniowiecze (7), okres nowożytny (16)
Stanowisko wyróżnione: Krzyżowniki AZP 79-36/84 i 96 z okresu wczesnego średniowiecza
- Zespół "H"** - pow. 1,7 km²; 10 stan., lokalizacja Rychtal, Skoroszów
Chronologia/kultura: pradzieje (3), kultura łużycka (4), kultura przeworska (2), wczesne średniowiecze (1), okres nowożytny (5)
- Zespół "I"** - pow. 1,6 km²; 15 stan., lokalizacja Rychtal, Skoroszów
Chronologia/kultura: pradzieje (1), kultura łużycka (9), kultura przeworska (4), wczesne średniowiecze (1), średniowiecze (1), okres nowożytny (9)
Stanowisko wyróżnione: Proszów, cmentarzysko kultury łużyckiej (AZP 80-36/93)
- Zespół "J"** - pow. 1,6 km²; 14 stan., lokalizacja Proszów
Chronologia/kultura: kultura łużycka (7), kultura przeworska (3), wczesne średniowiecze (1), średniowiecze (5), okres nowożytny (9).
Stanowisko o dużej wartości poznawczej: cmentarzysko kultury łużyckiej (Skoroszów, AZP 80-36/93); Proszów, osada kultury przeworskiej (AZP 80-37/11)
- Zespół "K"** - pow. 1,5 km²; 19 stan. lokalizacja Proszów
Chronologia/kultura: epoka kamienia - neolit (1), kultura łużycka (7), kultura przeworska (9), wczesne średniowiecze (5), średniowiecze (3), okres nowożytny (7)
Stanowisko wyróżnione: Proszów, osady wielokulturowe kultury łużyckiej, kultury przeworskiej i z wczesnego średniowiecza (AZP 80-36/95-97); Proszów, osada kultury przeworskiej (AZP 80-37/9)
- Podsumowując należy zauważyć, że w historii osadnictwa w gminie Rychtal wyróżniają się trzy główne horyzonty kulturowe. Pierwszy należy wiązać z ludnością kultury łużyckiej w młodszej epoce brązu i wczesnej epoce żelaza, która zajmowała tereny o lekkich glebach, w pobliżu cieków wodnych, zwłaszcza Studnicy i jej dopływów. Jest to część dużego skupiska osadniczego tej kultury grupującego się w dolinie Widawy, która płynie poza gminą Rychtal. Kolejne etapy osadnicze to okres średniowiecza i nowożytności. W tym czasie następuję również lokacja kilku miejscowości, o czym już wspomniano powyżej, oraz intensywne wycinanie lasów pod pola uprawne związane z koniunkturą na polskie zboże. Wymienione fazy osadnicze przedzielały pomniejsze epizody osadnicze, które jednak, może z wyjątkiem kultury przeworskiej, nie miały tak długofalowego tradycji osadniczej w tej części województwa wielkopolskiego. Obecnie Gmina Rychtal nie planuje inwentaryzacji cmentarzysk, jak również przeprowadzenia szczegółowych badań na wybranych stanowiskach archeologicznych.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

4. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.**4.1. Stan zachowania zabytków nieruchomości.**

1. Kościół p.w. św. Jana Nepomucena w Wielkim Buczku – użytkowany w dobrym stanie zachowania. Obiekt drewniany pochodzący z 1812r. o zrębowej konstrukcji. Dach dwuspadowy kościoła pokryty gontem. Obiekt posiada jedną nawę. Nad nawą od strony zachodniej znajduje się wieża czworoboczna konstrukcji słupowej. Wieża zwieńczona została ośmiobocznym hełmem cebulastym z latarnią. Prezbiterium zamknięte, wieloboczne, szersza i boczna nawa na planie zbliżonym do kwadratu. Chór muzyczny drewniany, wsparty na profilowanych słupach, ołtarz jest wolno stojący, jednoosiowy.

2. Zespół dworski w Wielkim Buczku – dwór murowany z cegły otoczony parkiem. Wymaga kapitalnego remontu. Na zespół dworski w Wielkim Buczku składa się dwór i park. Założenie dworsko-parkowe usytuowane jest w południowo-zachodniej części wsi po zachodniej stronie drogi prowadzącej z Rychtała w kierunku Trzcinicy. Położony w parku dwór jest zwrócony fasadą wejściową na południe. Dwór jest murowany z cegły, otynkowany, a fundamenty obiektu zostały wykonane z cegły ceramicznej pełnej. Budynek wzniesiony został w końcu XIX wieku, fundator obiektu pozostaje nieznany. Budynek zbudowany na rzucie prostokąta, parterowy z użytkowym poddaszem, w centralnej części nakryty dachem dwuspadowym krytym dachówką. Od strony zachodniej dobudowane parterowe skrzydło z dachem płaskim krytym papą na osi elewacji północnej trójkondygnacyjny ryzalit o bogatych podziałach architektonicznych. Dwór zbudowany w stylu XIX-wiecznego historyzmu z wykorzystaniem form klasycystycznych. Zachowany w całości detal architektoniczny oraz stolarka okienna, drzwiowa i klatki schodowej. Układ wnętrz w części oryginalny, dwutraktowy w części wschodniej dwu i półtaktowy, komunikacja pomieszczeń amfiladowa. We wnętrzach zachowane elementy wystroju sztukatorskiego, w pomieszczeniach traktu południowego oryginalne okiennice. Park z dwoma połączonymi stawami z wysepką założony równocześnie z budową dworu około połowy XIX wieku, drzewa sprowadzone z Wiednia i Berlina. W parku zachowany starodrzew reprezentowany przez m.in. lipy, kasztanowce, wiązy, graby, dęby i buki oraz pozostałości dawnego sadu i warzywniaka. We wschodniej części parku w pobliżu stawu usytuowany jest domek ogrodnika datowany również na koniec XIX wieku. Przed dworem w północnej części założenia znajduje się brama wjazdowa w formie murowanych z cegły, otynkowanych słupów.

3. Kościół p.w. Jana Nepomucena, dzwonnica drewniana w Drożkach – obiekty drewniane, użytkowane w dobrym stanie zachowania. Kościół pochodzi z 1843 r. jest on konstrukcji zrębowej szalowany poziomo deskami o żaluzjowym układzie, posadowiony na murowanej z cegły, otynkowanej podmurówce. Dach dwuspadowy na prezbiterium zakończony trójbocznie. Pokrycie dachu z gontu ułożonego podwójnie na łąkach i foli paro przepuszczalnej poddane zabiegom remontowo- konserwatorskim w 2001 r. Rok później przystąpiono do prac remontowo- konserwatorskich ścian nawy i prezbiterium. Nad nawą wznosi się wieżyczka na sygnaturkę. Obok kościoła znajduje się kwadratowa, drewniana dzwonnica konstrukcji słupowej, nakryta gontowym dachem. W jej wnętrzu mieści się odlany dzwon z 1686 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

4. Dwór w Drożkach - obiekt murowany, otynkowany, parterowy, częściowo użytkowany, wymaga kapitalnego remontu. Pierwsza historyczna wzmianka o miejscowości pochodzi z 1310r. . Majątek ziemski –znajdujący się w tej wiosce-często zmieniał właścicieli. W I połowie XX w. właścicielem został Seweryn Szulc. Majątek liczył wtedy 583,25 ha ziemi. Po II wojnie majątkiem zarządzało Państwowe Gospodarstwo Rolne. Po zmianach ustrojowych właścicielem dworku staje się Agencja Rolna Skarbu państwa w Poznaniu. Dworek zbudowano w I połowie XIX wieku, odnowiono nieudolnie w 1956r. jest to budowla klasycystyczna, położona przy parku o powierzchni 4,60 ha. Atrakcją tego obszaru jest lipa o obwodzie 415 cm. Dworek, zwrócony frontem ku zachodowi, jest murowany, otynkowany, parterowy i siedmioosiowy. Posiada facjatkę i używane poddasze. Od zachodu w okresie późniejszym dobudowano przybudówkę. Układ wewnętrzny jest dwutraktowy, z sienią na osi. Zachowały się jeszcze drzwi z I połowy XIX wieku. Wysunięty od frontu ganek wsparto na dwóch kolumnach. Narożniki facjatkę są boniowane. Budynek posiada wysoki dach naczółkowy. Dworek w 1970r. wpisano do rejestru zabytków.

5. Kościół par. p.w. Nawiedzenia NMP w Krzyżownikach- obiekt murowany, użytkowany w dobrym stanie zachowania. Wzniesiony w 1751 r. z fundacji zakonu krzyżaków z czerwoną gwiazdą z Wrocławia. Jest budowlą jednonawową z węższym prezbiterium, z zakrystią i kruchtą od strony północnej, nad którymi mieści się empora otwarta na prezbiterium dwoma arkadami. Od zachodu do nawy przylega wieża, zwieńczona nowszym hełmem piramidальnym. Wewnątrz sklepienia kolebkowe z lunetami, pokryte przez Józefa Langnera w 1905 r. neobarokową polichromią . Bogate, jednolite stylowo rokokowe wyposażenie pochodzi z 2 poł. XVIII w. W ołtarzu głównym znajduje się gotycka rzeźba Matki Boskiej z Dzieciątkiem z około 1400 r. Sześć ołtarzy bocznych z rzeźbami świętych i bogatą dekoracją snycerską. Przy tęczy ambona i odpowiadająca jej kompozycyjnie chrzcielnic z bogatą dekoracją rzeźbiarską.

6. Kościół p. w. św. Rocha w Proszowie - obiekt drewniany, użytkowany w dobrym stanie zachowania. Obiekt wzniesiony został w roku 1711 r. a odnowiony w 1920, 1981 i w latach 2010-2011. Jest zbudowany w stylu orientalnym, drewniany, konstrukcji zrębowej z przedsionkiem i wieżą konstrukcji słupowej od zachodu. Prezbiterium ma zamknięte, wieloboczne, przy nim od północy znajduje się zakrystia z lożą kolatorską na piętrze (obecnie nie używana). Szersza nawa zbliżona jest do kwadratu, z kruchtą od południa (nie używana) i przedsionkiem od zachodu równym szerokości nawy (obecnie podzielonym na trzy części). W prezbiterium znajduje się pozorne sklepienie kolebkowe z zaskrzyniami. Na sklepieniu oraz na ścianach zachowała się częściowo polichromia o motywach cęgowych z przedstawieniami aniołów w okrągłych medalionach. W nawie i pozostałych lokalnościach znajdują się stropy. Otwór tęczowy jest profilowany. Drewniany chór muzyczny wsparty jest na dwóch stopkach. Od północnej strony usytuowane są schody i ganek z okapem, wparty na słupie, stanowiącym dojście do loży kolatorskiej. Dachy są gontowe z okapem. Nad prezbiterium dach jest dwuspadowy, przechodzący przez lożę i zakrystię, a nad nawą i przedsionkiem wspólny trójspadowy. Nad kruchtą południowy dach jest spadowy. Ponad przedsionkiem wieża nakryta jest ośmiobocznym baniastym hełmem gontowym z latarnią. Do kościoła prowadzi troje drzwi klepkowych ze starymi okuciami i zamkami z XVIII wieku.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

7. Kościół par. p. w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Rychtalu - obiekt murowany, użytkowany w dobrym stanie zachowania. Świątynia parafialna w Rychtalu została ufundowana przez biskupów wrocławskich jeszcze w XIII stuleciu, pod wezwaniem Męczeństwa św. Jana Chrzciciela. Obecna budowla została wybudowana w latach 1784 – 1785 w stylu klasycystycznym. Do jego budowy zostały wykorzystane mury poprzedniego kościoła z 1679 roku. Prace ciesielskie zostały wykonane przez cieślę Hallbrodta z Sycowa. Kościół jest zbudowany z cegły i otynkowany. Od strony północy mieści się zakrystia z lożą kolatora, z dostawioną wieżyczką schodową. Od południa jest umieszczona kwadratowa wieża-dzwonnica, posiadająca dwie kondygnacje. Nad wejściem zewnętrznym do wieży znajduje się portal z obramowaniem kluczowym, a nad nim okno w kształcie owalu. Niżej umieszczona jest płaskorzeźba przedstawiająca głowę św. Jana Chrzciciela na misie. Od północy umieszczona jest przybudówka, wyposażona w klatkę schodową prowadzącą na chór. Od zachodu nad wejściem głównym jest umieszczony trójkątny portal podparty przez dwie kolumny. Dach nad zakrystią jest jednospadowy, jest to przedłużenie części dachu dwuspadowego nad prezbiterium, a nad nawą świątyni dach jest czterospadowy, nakryty przez czerwoną dachówkę. Prezbiterium budowli zostało wzniesione we wcześniejszych czasach nowożytnych. Ma kształt półkola, na zewnątrz ma skarpy. W nim znajduje się ciężkie sklepienie kolebkowe, zwane również beczkowym, z poprzecznymi otworami okiennymi, nazywanymi lunetami. Brzegi lunet zakończone są złoceniami.

8. Układ urbanistyczny w Rychtalu – Układ urbanistyczny oraz archeologiczne warstwy kulturowo-osadnicze znajdujące się na obszarze miasta lokacyjnego Rychtal zachowują niezmienny układ i rozplanowanie ulic od momentu jego lokacji. Z uwagi na wartości urbanistyczne stanowi dobro kultury. Obiekty murowane.

9. Dwór w Ryńcu – obiekt murowany, użytkowany wymaga kapitalnego remontu. Dwór w Ryńcu pochodzi z połowy XIX wieku. W okresie międzywojennym właścicielem majątku był Tomasz Maciejewski. Po II wojnie światowej majątek został przejęty przez PGR, a obecnie jest własnością Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa. Dwór otoczony jest parkiem dworskim. Jest to budynek piętrowy z mansardowym dachem i niewielkim trójkątnie zwieńczonym ryzelitem. Całość jest otynkowana i podpiwniczona. Dwuspadowy dach pokryty jest dachówką, przez środek budynku prowadzi sień. Znajdują się w nim mieszkania. Dwór jest w złym stanie. Wyremontowany został jedynie dach.

10. Zespół pałacowy w Skoroszowie – na zespół składa się pałac i park z promenadą, pałac murowany, wymaga kapitalnego remontu. Na zespół pałacowy w Skoroszowie składa się pałac i park z promenadą. Pałac został wzniesiony w stylu barokowym w 1700 r. jako rezydencja biskupów wrocławskich. Pałac jest murowany, piętrowy, częściowo z piwnicami sklepionymi kolebkowo. Pierwotnie był dziewięcioosiowy, na rzucie wydłużonego prostokąta. Wnętrze posiada układ dwutraktowy. W korytarzu i kaplicy znajdują się sklepienia krzyżowe. W części środkowej elewacji frontowej znajduje się portal, na którym widnieje kartusze herbowe biskupów wrocławskich oraz data budowy. Podczas badań odkryto wtopiony w bryłę pałacu dawny dworek z końca XVI w. Wśród zabudowań gospodarczych murowany spichlerz z XIX wieku. Kryty

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

dachówką dach budowli jest naczółkowy. Podczas badań odkryto wtopiony w bryłę pałacu dawny dworek z końca XVI w. Na początku XX wieku pałac był w posiadaniu Agencji Rolnej Skarby Państwa w Poznaniu.

11. Spichlerz w Skoroszowie – murowany, wymaga kapitalnego remontu. Spichlerz zbudowany został w pierwszej połowie XIX w.

Zabytki wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

Lp	Obiekty	Nr rejestru	Administrator, użytkownik, właściciel
1.	Kościół p.w. św. Jana Nepomucena w Wielkim Buczku	Ruchome 208/B 18.05.1972 Nieruchome K1.III-885/22/61 z 27.12.1961 r.	Własność kościelna Parafia w Wielkim Buczku
2.	Kościół p.w. św. Jana Nepomucena w Drożkach wraz z dzwonnicy	Ruchome 210/B 8.05.1972 Nieruchome 676/A z 14.07.1969r. 677/A z 14.07.1969r.	Własność kościelna Parafia Nowa Wieś Książęca
3.	Kościół par. p.w. Nawiedzenia NMP w Krzyżownikach	Ruchome 47/B 8.12.1970 Nieruchome 603/A z 31.12.1990 r.	Własność kościelna Parafia Krzyżowniki
4.	Kościół par. p.w. św. Rocha w Proszowie	Ruchome 41/B 24.05.1972 113/B 3.06.1950 114/B 3.06.1950 Nieruchome 602/A z 31.12.1990r.	Własność kościelna Parafia Krzyżowniki
5.	Kościół par. p.w. Męczeństwa św. Jana Chrzciciela w Rychtału	Ruchome 223/B 24.05.1972 Nieruchome 601/A 31.12.1990 r. 424/Wlkp/B 21.12.2015	Własność kościelna Parafia Rychtał
6.	Dwór w Drożkach	Nieruchome 1043/A 23.03.1970 r.	Skarb Państwa, Agencja nieruchomości rolnych w Poznaniu

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

7.	Dwór Ryniec	Nieruchome 182/A 21.08.1968 r.	Skarb Państwa, Agencja nieruchomości rolnych w Poznaniu
8.	Zespół Pałacowy w Skoroszowie	Ruchome 224 24.05.1972 Nieruchome 887/Wlkp/A 27.12.1961	Własność prywatna Użyt.: Fundacja „ARS BONITAS” w Poznaniu, Gabriela Toboła, Oś Zwycięstwa 8/102, 61-645 Poznań
9.	Spichlerz w Skoroszowie	Nieruchome 1045/A 25.03.1970	Własność prywatna
10.	Zespół dworski w Wielkim Buczku	Nieruchome 264/Wlkp/A 6.12.2005	Własność prywatna
11.	Układ urbanistyczny (oraz warstwy archeologiczne)	Nieruchome 673/A 27.05.1993	Gmina Rychtal ul. Rynek 1 63-630 Rychtal i własność prywatna

4.2. Stan zachowania zabytków ruchomych.

Zestawienie liczbowe zabytków ruchomych wpisanych do rejestru zabytków określa tabela na str. 15. Zabytki są w zróżnicowanym stanie zachowania, większość z nich wymaga prac konserwatorskich. Niektóre tak jak rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego w kościele w Krzyżownikach jest w bardzo złym stanie.

4.3. Stan zachowania dziedzictwa archeologicznego oraz istotne zagrożenia dla zabytków archeologicznych

W myśl art. 6 pkt. 3 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r, poz. 1446 z późn zm.) wszystkie zabytki archeologiczne – bez względu na stan zachowania podlegają ochronie i opiece.

Aktualnie zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych na terenie Gminy Rychtal są wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu. Wiele zagrożeń wynika z przyspieszonego rozwoju gospodarczego – jak już wspomniano użycie ciężkiego sprzętu w rolnictwie, rozwój budownictwa, budowa dróg. A zatem podstawowym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych są wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia szeroko płaszczyznowych prac ziemno-budowlanych.

Rozwój przemysłu, turystyki, budownictwa mieszkaniowego, może stanowić istotne zagrożenie dla zabytków archeologicznych, dlatego ważne jest wypełnianie przez inwestorów wymogów konserwatorskich określonych przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Największym zagrożeniem dla stanowisk archeologicznych oraz nawarstwień kulturowych na terenie Gminy Rychtal, są jak już wspomniano wcześniej, wszelkie inwestycje związane z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, które wymagają prowadzenia szerokopłaszczyznowych prac ziemno-budowlanych. Należą do nich między innymi planowane na najbliższe lata inwestycje:

- a) o znaczeniu lokalnym:
 - budowę sieci kanalizacyjnej w miejscowościach : Proszów, Dalanów, Dworzyszcze, Sadogóra, Stogniewice, Wielki Buczek, Zgorzelec , Darnowiec, Drożki;
 - modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków w Skoroszowie,

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

- rozpoczęcie gazyfikacji Gminy Rychtał
 - modernizacja i przebudowa dróg gminnych
 - budowa chodników w poszczególnych miejscowościach na terenie gminy;
 - rozbudowa remizy OSP w Rychtału;
 - budowa szkoły podstawowej i gimnazjum w Rychtału.
- b) o znaczeniu ponadlokalnym:
- przebudowę i modernizację drogi krajowej nr 39;
 - objęcie szczególną ochroną wód powierzchniowych na obszarze całej gminy;
 - ochrona gleb o najwyższej wartości dla produkcji rolnej;
 - budowę, zbiornika retencyjnego „Skoroszów” o powierzchni około 90 ha na rzekach Studnicy i Głuszynki, zgodnie z programem WZM i UW;
 - budowę szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych,

„W celu ochrony stanowisk archeologicznych i nawarstwień kulturowych podczas inwestycji związanych z zabudowaniem i zagospodarowaniem terenu, należy ujmować zagadnienia związane z ochroną zabytków archeologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego, warunkach zabudowy i inwestycjach celu publicznego oraz respektować zapisy dotyczące ochrony zabytków archeologicznych w opiniach i decyzjach Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków”.

4.4. Uwarunkowania wewnętrzne wynikające ze Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Rychtał

Studium zostało przyjęte Uchwałą Nr XVIII/103/2012 Rady Gminy Rychtał z dnia 22 czerwca 2012 r.

Głównym celem Studium jest określenie polityki przestrzennej, umożliwiającej aktywizację społeczno-gospodarczą gminy oraz podwyższenie standardu życia i zamieszkania lokalnej społeczności.

Głównym celem studium to:

- 1) Stworzenie warunków dla intensywnej urbanizacji gminy (głównie w części zachodniej i środkowej gminy) i ekspansji terenów głównie zabudowy produkcyjno-usługowej,
- 2) Ochrona walorów kulturowych, przyrodniczych i krajobrazowych gminy,
- 3) Stworzenie warunków przestrzennych dla aktywizacji rozwoju gospodarczego, to jest do rozbudowy istniejących oraz powstawania nowych podmiotów gospodarczych (głównie drobna i średnia przedsiębiorczość), co przyczyni się do zmniejszenia bezrobocia.
- 4) Stworzenie warunków dla rozwoju rolnictwa mających na celu powstawanie między innymi gospodarstw o dużym areale, w tym również gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych,
- 5) Poprawa warunków zamieszkiwania między innymi poprzez stworzenie warunków przestrzennych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego oraz odpowiednie wyposażenie terenów osadniczych w infrastrukturę społeczną i techniczną,
- 6) Stworzenie warunków dla rozwoju turystyki i rekreacji poprzez rozbudowę i budowę bazy sportowo-rekreacyjnej oraz wyznaczenie nowych terenów pod usługi sportu i turystyki oraz zabudowy letniskowej,

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

- 7) Poprawa powiązań komunikacyjnych – zewnętrznych i wewnętrznych oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez zabezpieczenie (wyznaczenie) między innymi terenów pod obwodnicę drogową wsi Rychtal i Skoroszów w ciągu drogi krajowej nr 39 oraz modernizację dróg powiatowych i gminnych.

4.5. Uwarunkowania wynikające z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Gmina Rychtal nie posiada ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego. Posiada natomiast miejscowe plany dotyczące różnych miejscowości:

1. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Proszów (tereny zainwestowane i przyległe), gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XII/70/2008 Rady Gminy Rychtal z dnia 28 lutego 2008r. z późn. zm.
2. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Rychtal, gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XVII/81/2004 Rady Gminy Rychtal z dnia 9 lipca 2004r. z późn. zm.
3. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Zgorzelec, gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XVII/83/2004 Rady Gminy Rychtal z dnia 13 września 2004R. z późn. zm.
4. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Wielki Buczek, gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XVII/82/2004 Rady Gminy Rychtal z dnia 9 lipca 2004r. z późn. zm.
5. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Darnowiec (tereny zainwestowane i tereny przyległe), gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XII/65/2008 Rady Gminy Rychtal z dnia 28 lutego 2008r. .
6. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Drożki (tereny zainwestowane i tereny przyległe), gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XII/66/2008 Rady Gminy Rychtal z dnia 28 lutego 2008r. .
7. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Sadogóra (tereny zainwestowane i tereny przyległe), gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XII/67/2008 Rady Gminy Rychtal z dnia 28 lutego 2008r. .
8. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Skoroszów (tereny zainwestowane i tereny przyległe), gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XII/68/2008 Rady Gminy Rychtal z dnia 28 lutego 2008r. .
9. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Stogniewice (tereny zainwestowane i tereny przyległe), gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XII/69/2008 Rady Gminy Rychtal z dnia 28 lutego 2008r. .
10. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego wsi Krzyżowniki (tereny zainwestowane i przyległe), gmina Rychtal zatwierdzony uchwałą Nr XIX/123/09 Rady Gminy Rychtal z dnia 25 marca 2009r. .

W w/w planach zawarte są zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Omówione zostały zasady ochrony obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków. Wyznaczono w nich również strefę ścisłej ochrony konserwatorskiej. Ustalono również ochronę obiektów zabytkowych wpisanych do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków. Wszystkie powyższe szczegółowe informacje można uzyskać w w/w uchwałach dostępnych w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Rychtal.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAŁ NA LATA 2016-2019

4.6. Uwarunkowania wynikające z ochrony przyrody i równowagi ekologicznej.

Omawiany obszar jest teren wiejskim. Z uwagi na dogodnie położenie gminy i dużą powierzchnię lasów bogatych w runo leśne i zwierzynę, panuje tu nieskażone środowisko, które stwarza doskonałe warunki do wypoczynku. Lasy zajmują powierzchnię 3628 ha. Jest to wynik zdecydowanie wyższy niż przeciętny w naszym kraju. Jako cenny obiekt przyrodniczy należy wymienić rezerwat przyrody „Studnica”. Na terenie gminy znajduje się 6 zabytkowych parków podworskich w: Ryńcu, Drożkach, Wielkim Buczku, Skoroszowie, Gierczycach, Dworzyszczach. Park w Wielkim Buczku oraz w Drożkach został wpisany do rejestru zabytków. Wszystkie parki wymagają uporządkowania i rewaloryzacji w oparciu o projekty rewaloryzacji uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Na terenie gminy znajdują się 2 pomniki przyrody.

5. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy - analiza SWOT.

Dla potrzeb lepszej diagnozy stanu istniejącego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz w celu sformowania priorytetów działań władz samorządowych opracowano analizę słabych i mocnych stron gminy Rychtał

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - Atrakcyjne położenie gminy, sprzyjające rozwojowi turystyki - Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe, bogactwo jezior oraz lasów - Zachowane charakterystyczne elementy krajobrazu kulturowego w postaci kilku układów ruralistycznych z zespołami zabudowy mieszkalnej oraz obiektami sakralnymi i zespołami dworsko-folwarcznymi - Posiadanie gminnej ewidencji zabytków nieruchomości - Utrzymanie w dobrym stanie większości obiektów sakralnych oraz obiektów użyteczności publicznej - Dobre pokrycie gminy siecią szlaków turystycznych - Zachowane obiekty sakralne oraz nekropolie o wysokiej wartości kulturowej - Dobre warunki dla rozwoju agroturystyki oraz rekreacji, w tym w obiektach zabytkowych - Dobra dostępność komunikacyjna gminy - Korzystna lokalizacja siedziby gminy, w centrum obszaru gminy, co wiąże się z jej dobrą dostępnością - Niezbyt wielkie rozproszenie układów osadniczych 	<ul style="list-style-type: none"> - Zanedbania w zakresie stanu technicznego wielu obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków - Niewielkie zrozumienie społeczne dla problematyki ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego - Samowole budowlane oraz niewłaściwie prowadzone remonty obiektów zabytkowych, powodujące utratę walorów zabytkowych - Brak środków w budżecie gminy na wsparcie działań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego - Niewielka liczba planów zagospodarowania przestrzennego i brak Lokalnego Programu Rewitalizacji - Postępująca degradacja wielu zabytkowych cmentarzy - Niewielka popularyzacja wiedzy z zakresu ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego - Niepełne wykorzystanie walorów turystycznych gminy - Niewielka liczba publikacji i folderów promujących największe atrakcje gminy - Niezbyt wielka baza noclegowa - Nienajlepszy stan dróg dojazdowych do miejscowości leżących na uboczu - Brak środków na prowadzenie dokładnych badań archeologicznych, architektonicznych i historycznych i związany z tym brak fachowych

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

<ul style="list-style-type: none"> - Działalność lokalnych organizacji samorządowych, mających na celu promocję i rozwój gminy. - Napływ kapitału związanego z nowym osadnictwem z wielkich miast (zarówno stałym, jak i letniskowym) 	<p>opracowań</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zła sytuacja finansowa wielu właścicieli obiektów zabytkowych - Brak działań dotyczących rozwijania tożsamości regionalnej w ofercie edukacyjnej szkół
---	--

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>Zwiększenie środków budżetowych gminy na działania związane z ochroną zabytków</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pozyskiwanie wsparcia finansowego z wielu źródeł (w tym unijnych) na prace konserwatorskie zabytków - Szersza promocja walorów kulturowych i przyrodniczych gminy, przyciągająca turystów - Wzrastająca świadomość mieszkańców w zakresie poprawy estetyki poszczególnych miejscowości - Wzrost poszanowania dla obiektów posiadających walory historyczne - Tworzenie nowych projektów i produktów turystycznych w oparciu o istniejące zasoby - Sprawniejsza procedura uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - Zachowanie tożsamości regionalnej mieszkańców od edukacji szkolnej poprzez festyny, lokalne święta, konkursy itp. 	<p>Degradacja krajobrazu kulturowego poprzez wprowadzanie elementów nowej zabudowy nie nawiązujących do charakteru regionu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zmiany w układach ruralistycznych związane z nową zabudową - Niewłaściwe działania inwestycyjne lub ich brak, przyczyniające się do dalszej degradacji obiektów zabytkowych - Brak komunikacji na linii właściciele – władze samorządowe - Niewłaściwe stosowanie nowych elementów budowlanych i technologii przy odnawianiu i remontach obiektów zabytkowych - Zanik tradycji i tożsamości regionalnych - Niekorzystny wpływ nowych, wielkomiejskich elementów osadniczych - Niezbyt dobra sytuacja finansowa gminy - Akty wandalizmu

6. Założenia programowe gminnego programu opieki nad zabytkami gminy Rychtal

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Rychtal formułuje szereg działań samorządu w zakresie opieki nad zabytkami gminnymi. Sprawowanie opieki nad zabytkami przez władze samorządowe ma nieco odmienny charakter od działań podejmowanych przez indywidualnych właścicieli zabytków lub społecznych opiekunów zabytków. Wyznaczone kierunki i zadania uwzględniają specyfikę dziejów gminy i charakter jej dziedzictwa kulturowego oraz są zgodne z celami wyznaczonymi w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

PROPONOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ GMINY

CEL 1: Ochrona i opieka nad zabytkami oraz ochrona krajobrazu kulturowego poprzez priorytetowe traktowanie obszarów wartościowych kulturowo w kształtowaniu polityki przestrzennej gminy

Priorytet:	Działania :	Harmonogram działań:
- Ścisłe powiązanie zadań służących opiece nad zabytkami ze Strategią Rozwoju gminy, z innymi dokumentami strategicznymi oraz polityką przestrzenną gminy	- aktualizacja poszczególnych dokumentów - dbałość o włączenie ochrony dziedzictwa kulturowego do treści dokumentów	2016-2019
- Integrowanie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz walorów przyrodniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	- w przypadku uchwalania nowych miejscowych planów zagospodarowania niezbędne jest uwzględnianie postulatów ochrony dziedzictwa kulturowego	podczas opracowywania planów
- Stworzenie i wprowadzenie zasad ochrony materialnego dziedzictwa kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	- wprowadzenie jednolitej polityki dotyczącej obiektów zabytkowych - dążenie do zachowania ładu przestrzennego w ramach istniejących jednostek osadniczych	zadania ciągłe
- Stworzenie Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz uwzględnianie w nim priorytetów ochrony zabytków	- opracowanie dokumentu ze szczególnym uwzględnieniem walorów kulturowych	2016-2019

CEL 2: Wykorzystanie zasobów i walorów krajobrazu kulturowego gminy w rozwoju turystyki.

Priorytet:	Działania :	Harmonogram działań:
- Wprowadzenie na terenie gminy systemu informacji wizualnej dotyczącej zasobu i walorów dziedzictwa kulturowego	- identyfikacja najcenniejszych zabytków, - umieszczenie wykazu na stronie internetowej urzędu	2016-2019
- Włączenie gminy w krajowe programy oraz szlaki turystyczne promujące zabytki	- opracowanie jednolitego systemu oznaczeń	2016-2019
- Promocja walorów krajobrazowych terenów gminy	- Przygotowanie i druk folderów promujących walory krajobrazowe (zabytkowe i przyrodnicze) terenów gminy - Opracowanie mapy ukazującej zasoby i walory gminnego krajobrazu kulturowego na tle walorów przyrodniczych i atrakcji turystycznych; udostępnienie mapy w siedzibach organów: (dom kultury, Gminna Biblioteka Publiczna)	2016-2019

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

CEL 3: Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy		
Priorytet:	Działania:	Harmonogram:
- Prowadzenie gminnej ewidencji zabytków	- regularna aktualizacja gminnej ewidencji zabytków	zadania ciągłe
- Inwentaryzacja obiektów małej architektury, jako świadectwa kulturalnej przeszłości regionu (krzyże, kapliczki przydrożne, miejsca pamięci)	- przeprowadzenie inwentaryzacji terenowej dla poszczególnych typów obiektów -wpisanie najcenniejszych z nich do gminnej ewidencji zabytków	2016-2019
- Okresowe przeglądy zabezpieczeń obiektów zabytkowych zgodnie z Gminnym programem ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych	- aktualizowanie opracowanego programu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych - współpraca z zarządcami obiektów zabytkowych	2017
CEL 4: Bezpośrednie działania na rzecz ratowania obiektów zabytkowych oraz określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z ich wykorzystaniem		
Priorytet :	Działania :	Harmonogram:
Podjęcie działań promocyjnych w celu znalezienia użytkowników dla zdegradowanych obiektów zabytkowych na terenie gminy; prowadzenie na oficjalnej stronie internetowej oferty inwestycyjnej	- regularna aktualizacja zawartości strony internetowej -nawiązanie współpracy z użytkownikami zdegradowanych obiektów	2016-2019
Przekazywanie informacji właścicielom i dysponentom obiektów zabytkowych o możliwościach korzystania z programowych funduszy Wspólnoty Europejskiej na dofinansowanie prac konserwatorskich przy zabytkach	- zabezpieczenie środków w budżecie gminy - prowadzenie monitoringu w zakresie możliwości pozyskania środków zewnętrznych	2016-2019
Interwencja władz gminy przy rażących naruszeniach prawa budowlanego (zwłaszcza w zakresie samowoli budowlanych na obszarach objętych ochroną konserwatorską), przy obiektach zabytkowych oraz ujętych w ewidencji gminnej (zwłaszcza jeśli chodzi o rozbudowy i przebudowy zmieniające bryłę budynków	- organizacja wyjazdów bądź wycieczek w szczególnie ważne miejsca regionu przy współpracy z dyrekcją szkół z terenu gminy, - dokonywanie oględzin obiektów zabytkowych	zadania ciągłe

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

CEL 5: Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami		
Priorytet :	Działania :	Harmonogram:
- Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych przy bieżących pracach porządkowych i pielęgnacyjnych na terenach objętych ochroną konserwatorską w szczególności na terenie zabytkowych parków, cmentarzy itp.	- Szkolenie osób bezrobotnych w rzemiosłach związanych z tradycyjną sztuką budowlaną w celu reaktywacji na rynku pracy zanikających rzemiosł i zawodów	wg potrzeb
- Podnoszenie poziomu wykształcenia pracowników gminnych zatrudnionych w sferze ochrony dziedzictwa kulturowego	- przeprowadzanie odpowiednich szkoleń	wg potrzeb

CEL 6: Edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego		
Priorytet :	Działania :	Harmonogram:
- Organizacja konkursu dla najlepszego użytkownika obiektu zabytkowego, najładniejszej wsi, gospodarstwa, ogrodu itp.	- organizacja konkursu i ufundowanie nagród dla zwycięzców poszczególnych konkursów	2018
- Popularyzacja opieki nad zabytkami	- zamieszczanie informacji na stronie urzędu o organizowanych konkursach, wystawach przez instytucje zewnętrzne o tematyce dziedzictwa zabytkowego	2016-2019
- Edukacja szkolna i przedszkolna	- organizacja wyjazdów bądź wycieczek w szczególnie ważne miejsca regionu przy współpracy z dyrekcją szkół z terenu gminy, - organizowanie pogadanek dotyczących ochrony zabytków naszego regionu	2016-2019

7. Instrumentarium realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami.

Zadania opisane w Gminnym Programie Opieki nad Zabytkami dla gminy Rychtal powinny być realizowane poprzez wspólne działania władz samorządowych, Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Powiatowy Urząd Pracy, właścicieli oraz zarządców obiektów, parafie, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, w ramach posiadanych przez te jednostki kompetencji, praw i obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów prawnych.

Ze strony Gminy Rychtal zadania będą wykonywane bądź wspierane przez gminne jednostki organizacyjne (szkoły, przedszkola, gminne placówki kultury – biblioteka, ośrodek kultury) oraz referaty Urzędu Gminy w ramach zadań własnych, poprzez istniejące i planowane instrumenty: prawne (np. poprzez uchwalanie miejscowych plany zagospodarowania przestrzennego, wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków obiektów o wartościach artystycznych i zabytkowych, prowadzenie

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

gminnej ewidencji zabytków, wykonywanie decyzji administracyjnych, np. wojewódzkiego konserwatora zabytków),

- finansowe (np. udzielanie dotacji na prace remontowe, konserwatorskie i prace budowlane przy zabytkach, środki budżetowe na zadania własne z przeznaczeniem na remonty i modernizacje zabytków będących własnością gminy, korzystanie z programów uwzględniających dofinansowanie z środków zagranicznych, nagrody, ulgi finansowe),

- społeczne (działania stymulujące np. w zakresie edukacji, promocji, informacji, działań sprzyjających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami oraz rozwojem turystyki),

- kontrolne (m.in. monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego oraz stanu zachowania dziedzictwa kulturowego – gminnej ewidencji zabytków),

- koordynacji (m.in. poprzez realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach, planach rozwoju lokalnego itp., współpraca z gminami sąsiednimi, ośrodkami naukowymi i akademickimi, związkami wyznaniowymi)

8. Zasady oceny realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami

Na mocy art. 87 ust. 1 i ust. 5 *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* Gminny Program Opieki nad Zabytkami jest sporządzany na okres 4 lat, a co 2 lata Wójt sporządza sprawozdanie z realizacji programu, które przedstawia Radzie Gminy.

Wskazane jest aby sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami były przekazywane do wiadomości Wielkopolskiemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Sprawozdanie powinno określać poziom realizacji gminnego programu oraz efektywność wykonania planowanych zadań, w tym m.in. poziom (w % bądź liczbach):

- wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami,
- wartość finansową wykonanych/dofinansowanych prac remontowo- konserwatorskich przy zabytkach,
- liczba obiektów poddanych tym pracom,
- poziom (w %) objęcia terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych,
- liczba utworzonych szlaków turystycznych,
- liczba wydanych wydawnictw, liczba szkoleń, imprez związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego itd.
- liczba osób zatrudnionych w agroturystyce i dziedzinach związanych z ochroną zabytków,
- ilość zabytków oznakowanych znakiem błękitnej tarczy.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

9. Źródła finansowania programu opieki nad zabytkami.

Niniejszy rozdział wskazuje możliwości w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków ze źródeł pozabudżetowych. Należy jednak stwierdzić, iż ważne jest, aby gminy również z własnej inicjatywy podjęły próbę wygospodarowania w swoich budżetach środków w rozdziale 92120 - Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami.

Jest to o tyle istotne, iż duża część źródeł wewnętrznych wymaga zapewnienia wkładu własnego we współfinansowanych przez nie projektach. Regularne zabezpieczanie środków z budżetu gminy pozwoli na podjęcie powolnych, ale systematycznych kroków w kierunku ratowania kolejnych obiektów dziedzictwa kulturowego.

Podstawową zasadę finansowania zadań z zakresu opieki nad zabytkami określa *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* z dnia 23 lipca 2003 roku. Zgodnie z zapisami zawartymi w rozdziale 7 w/w Ustawy, obowiązek sprawowania opieki nad zabytkami, w tym finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku spoczywa na osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do zabytku. Dla jednostki samorządu terytorialnego, posiadającej w/w tytuł prawny do obiektu, opieka nad zabytkiem jest jej zadaniem własnym.

Źródła zewnętrzne finansowania można podzielić następująco:

Źródła krajowe:

- dotacje ministra kultury
- programy operacyjne Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- dotacje wojewódzkiego konserwatora zabytków
- dotacje powiatowe
- dotacje gminne
- dotacje Województwa Wielkopolskiego
- dotacje Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – Fundusz Kościelny

Źródła zagraniczne:

- źródła unijne w ramach funduszy strukturalnych
- źródła pozaunijne - Mechanizm Norweski i Mechanizm Finansowy EOG

9.1. Źródła krajowe.**DOTACJE NA DOFINANSOWANIE PRAC KONSERWATORSKICH,
RESTAURATORSKICH LUB ROBÓT BUDOWLANYCH UDZIELANE PRZEZ MINISTRA
WŁAŚCIWEGO DS. KULTURY**

Zgodnie z artykułem 73 ustawy o ochronie zabytków jednostka samorządu terytorialnego lub inna jednostka organizacyjna, będąca właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadająca taki zabytek w trwałym zarządzie, może ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku. Artykuł 74 mówi, iż dotacji udziela minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego lub wojewódzki konserwator zabytków.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

Dotacja może być udzielona w wysokości do 50 % nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku. W wyjątkowych sytuacjach, gdy zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych, dotacja może być udzielona w wysokości do 100 % nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót. Także w sytuacji, gdy stan zachowania zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, dotacja może być również udzielona do wysokości 100 % nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

Zgodnie z ustawą (art. 76) dotacja może być udzielona przed i po podjęciu prac z zakresu ochrony zabytków, a szczególowe rozwiązania przewidują zwrot:

- nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, ustalonych na podstawie kosztorysu zatwierdzonego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, które zostaną przeprowadzone w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku;

- nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, które zostały przeprowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji.

Art. 77 precyzuje zakres prac na, które można otrzymać dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane może obejmować nakłady konieczne na:

- 1) sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich;
- 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich lub architektonicznych;
- 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej;
- 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich;
- 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego;
- 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz;
- 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku;
- 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku;
- 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki;
- 10) odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50 % oryginalnej substancji tej przynależności;
- 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych odrzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- 12) modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności;
- 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej;
- 14) uzupełnianie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomych o własnych formach krajobrazowych;

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

- 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu;
- 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt 7-15;
- 17) zakup i montaż instalacji przeciwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

9.2. Programy operacyjne ministerstwa kultury i dziedzictwa narodowego

Ogłaszane decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego programy operacyjne stanowią podstawę ubiegania się o środki ministerialne na zadania z zakresu kultury realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury, instytucje filmowe, szkoły i uczelnie artystyczne, organizacje pozarządowe oraz podmioty gospodarcze. Programy operacyjne określają: cele, zadania, typy projektów, alokację finansową, uprawnionych wnioskodawców, tryb naboru i wyboru wniosków, kryteria oceny, zobowiązania wnioskodawców, wskaźniki monitoringu. Przy ocenie wniosków branych jest pod uwagę wiele kryteriów, m.in.: wartość merytoryczna, zakorzenienie w tradycji, zasadność realizacji projektu, wiarygodność organizatora, efektywność wykorzystania środków. Programy są ogłaszane rokrocznie, z reguły w kilku priorytetach.

Względnie najłatwiej dostępnym, ogólnopolskim źródłem finansowania zabytków, jest Program Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Dziedzictwo kulturowe”, Priorytet 1 „Ochrona zabytków”, którego celem jest ochrona i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, konserwacja i rewitalizacja zabytków oraz udostępnianie zabytków na cele publiczne. Dofinansowanie dotyczy zabytków wpisanych do rejestru zabytków. Do priorytetu nie kwalifikują się projekty realizowane przy udziale środków europejskich (np. Regionalnych Programów Operacyjnych). O dofinansowanie mogą starać się osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne jednostki organizacyjne (np. samorządowe jednostki kultury, kościoły lub związki wyznaniowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, organizacje pozarządowe, itp.) Wnioskodawcami nie mogą być państwowe instytucje kultury nadzorowane przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego lub współprowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego i Ministra, państwowe szkoły i uczelnie wyższe, a także podmioty określone w art. 72 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Skupia się on następujących celach:

- ochrona i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego;
- konserwacja i rewitalizacja zabytków;
- udostępnianie zabytków na cele publiczne.

Wnioskodawcy mogą otrzymać dotację na:

- prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków planowane do przeprowadzenia w roku udzielenia dotacji niewymagające wyłonienia wykonawcy na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych;

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019

- prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków planowane do przeprowadzenia w roku udzielenia dotacji wymagające wyłonienia wykonawcy na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych;

- prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków przeprowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia wniosku (tzw. refundacja).

Można jeszcze wspomnieć o priorytecie 3 „Kultura ludowa”, którego celem jest wzmocnienie poczucia tożsamości regionalnej, zachowanie i przekaz wartościowych elementów kultury ludowej oraz promowanie działań artystycznych będących twórczym upowszechnianiem elementów sztuki regionalnej.

Dotacje przeznaczone są np. na działania o charakterze edukacyjnym służące przekazywaniu umiejętności i tradycji, szczególnie w formie tzw. „warsztatów tradycyjnych rzemiosł”, „szkół tradycji” i „szkół ginących zawodów” a także działania na rzecz ochrony unikalnych elementów kultury tradycyjnej, szczególnie w zakresie architektury regionalnej oraz dziedzictwa niematerialnego. O dotacje mogą ubiegać się samorządowe instytucje kultury, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe i prowadzący działalność gospodarczą w sferze kultury.

9.3. Dotacje wojewódzkie.

Proces dofinansowania prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, odbywa się zgodnie z art. 81 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz na podstawie odpowiedniej uchwały Sejmiku Województwa w sprawie trybu i zasad przyznawania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, położonym na obszarze województwa.

9.4. Dotacje powiatowe.

W myśl art. 81. ust. 1. i 2. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru może być udzielona przez organ stanowiący powiatu, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale. Dotacja, w zakresie określonym w art. 77, może być udzielona w wysokości do 100 % nakładów koniecznych na wykonanie przez wnioskodawcę prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru.

Art. 82. 1. Precyzuje, iż łączna kwota dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru udzielonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, wojewódzkiego konserwatora zabytków bądź organ stanowiący gminy lub powiatu nie może przekraczać wysokości 100% nakładów koniecznych na wykonanie tych prac lub robót.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI GMINY RYCHTAL NA LATA 2016-2019**9.5. Dotacje gminne.**

Zgodnie z art. 81 w/w ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1515 z późniejszymi zmianami) finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach jest również obowiązkiem jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Dla jednostki samorządu terytorialnego, posiadającej tytuł prawny do obiektu, opieka nad zabytkiem jest ponadto jej zadaniem własnym.

Zasady i tryb postępowania o udzielenie dotacji z budżetu Gminy na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków określa odpowiednia uchwała Nr VIII/39/2011 Rady Gminy Rychtal z dnia 24 czerwca 2011r. w sprawie: określenia zasad przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków nie stanowiących własności Gminy Rychtal.

9.6. Dotacje ministerstwa spraw wewnętrznych i administracji – fundusz kościelny.

Środki Funduszu Kościelnego, stosownie do art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 1950 r. i § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1990 r. w sprawie rozszerzenia celów Funduszu Kościelnego (Dz. U. Nr 61, poz. 354), można przeznaczyć na remonty i konserwację obiektów sakralnych o wartości zabytkowej.

Dotowane będzie tylko wykonanie podstawowych prac zabezpieczających sam obiekt - w szczególności remonty dachów, stropów, ścian i elewacji, osuszanie i odgrzybianie, izolację, remonty i wymianę zużytej stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji elektrycznej, odgromowej, przeciwłamaniowej i przeciwpożarowej itp.

Poza podstawowymi źródłami finansowania jakimi są środki publiczne pochodzące z budżetu państwa oraz budżetów samorządów, finansowanie ochrony zabytków odbywa się również przy znaczącym udziale funduszy pochodzących z Unii Europejskiej oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Załącznik nr 1do gminnego programu opieki nad zabytkami
Gminy Rychtal na lata 2016-2019**Zabytki objęte gminną ewidencją zabytków**

Lp.	Miejscowość (sołectwo), obiekt	Adres	Numer działki	Wiek
Bandłów (Zgorzelec)				
1.	Zagroda młyńska: młyn z domem młynarza	Nr 1, 241/5	241/5	przełom. XIX i XX w. miejsce poprzedniego z około 1800 r., I połowa XX w.
Mały Buczek (Wielki Buczek)				
2.	Zespół folwarczny (obecnie rozparcelowany): - budynek mieszkalny, - obora (obecnie stodoła i magazyn), - czworak, - czworak, - obora (obecnie stolarnia),	Nr 15/16 Nr 17 Nr 18	261/2, 262, 272, 273	4 ćwiartka XVIII w. lata 30 – te XX w.
Wielki Buczek (Wielki Buczek)				
3.	Zespół stacji kolejowej : - dworzec kolejowy (obecnie dom), - budynek gospodarczy i budynek wielofunkcyjny przy stacji kolejowej, - szaloty przy stacji kolejowej, - wiadukt przy stacji kolejowej		18/4	po 1900 r.
4.	Kościół parafialny p.w. św. Jana Nepomucena	Nr 4	126	1812 r.
5.	Cmentarz przykościelny	Nr 4	125 i 126	4 ćw. XIX w.
6.	Zespół Dworsko-Parkowo-Folwarczny		112/46, 141/13	XIX w.
7.	Kapliczka przydrożna p.w. św. Jana Nepomucena			Koniec XIX w.
8.	Szkoła ob. Dom nr 3	Nr 6 A	131/3	około 1905 r.
9.	Cmentarz przykościelny	Nr	125 i 126	4 ćw. XIX w.
10.	Grobowiec rodziny MISCHKE- COLLANDE		125	4 ćw. XIX w.
Dalanów (Proszów)				
11.	Dom mieszkalny	Nr 3	269	około 1936 r.
12.	Dom mieszkalny	Nr 7	296/1	około 1936 r.
Darnowiec (Darnowiec)				
13.	Leśniczówka	Nr 40	5123	około 1900 r.
14.	Obora z budynkiem gospodarczym	Nr 40	5123	2 ćwiartka XX w.
15.	Szkoła (obecnie dom mieszkalny)	Nr 13	21/3	około 1900 r.
16.	Budynek gospodarczy przy szkole (obecnie budynek gospodarczy - garaż)	Nr 13	21/3	około 1900 r.
17.	Kapliczka przydrożna	Nr 11a	22	około 1900 r.
Drożki (Drożki)				
18.	Zespół sakralny kościoła filialnego p.w. Św. Jana Nepomucena : - kościół, - dzwonnica,		234	poprzedni z 1631 r., obecny z 1843 r. 1911 r.

	- dzwon, - Dom Katolicki (obecnie magazyn)		233/7	1686 r. około 1910 r.
19.	Zespół dworsko – parkowy : - dwór (obecnie budynek mieszkalny), - budynek gospodarczy podworski (obecnie magazyn, budynek gospodarczy), - park podworski, - fontanna w parku podworskim, - ogrodzenie parku podworskiego	Nr 54	233/33	1 połowa XIX w. 2 połowa XIX w. 2 połowa XIX w. po 1900 r. po 1900 r.
20.	Zespół folwarczny : - budynek mieszkalny pracowników folwarku (obecnie biuro), - spichlerz podworski (obecnie magazyn, warsztat), - stodoła podworska Nr I, - stodoła podworska Nr II, - obora podworska, - pozostałości budynku gorzelni (obecnie budynek mieszkalny), - czworak Nr I (obecnie dom mieszkalny), - czworak Nr II (obecnie dom mieszkalny), - ośmiorak (obecnie dom mieszkalny), - czworak Nr III (obecnie dom mieszkalny),	Nr 54 Nr 56 c, Nr 56 d Nr 56 a, Nr 56 b Nr 18	233/33 233/34, 233/35 240/13 240/14, 240/15 240/1 240/2	po 1900 r. po 1900 r. koniec XIX w. około 1900 r. koniec XIX w. około 1894 r. po 1900 r. po 1900 r. po 1900 r. 4 ćwiartka XIX w.
21.	Dom i Klub Rolnika (obecnie dom mieszkalny, budynek gospodarczy i bar),	Nr 27	328/1	około 1900 r.
22.	Dawna szkoła (obecnie dom mieszkalny)	Nr 11	319/3	4 ćwiartka XIX w.
23.	Szkoła	Nr 34	383	około 1905 r.
24.	Dawny kościół ewangelicko – augsburski (?), obecnie Dom Ludowy		338	około 1900 r.
25.	Cmentarz rzymsko - katolicki		414	4 ćwiartka XIX w.
26.	Cmentarz ewangelicki		414	4 ćwiartka XIX w.
Dworzyszcze (Krzyżowniki)				
27.	Zespół dworsko – parkowy : - dwór, - pozostałości parku podworskiego	Nr 18 Nr 18	351/1	około 1916 r. początek XX w.
28.	Zespół folwarczny : - dom mieszkalny pracowników folwarku, - obora podworska (obecnie budynek inwentarski), - stodoła podworska	Nr 19 Nr 19 Nr 19	351/1 351/1 351/1	ok. 1900 r. ok. 1900 r. ok. 1900 r.
Krzyżowniki				
29.	Krzyż przydrożny z figurką NMP		39/2	Koniec XIX w.
30.	Dom	Nr 19	34/3	4 ćw. XIX w.
31.	Zespół Kościoła Parafialnego		59, 60, 63	XVIII – XX w.
Gierzyce (Drożki)				
32.	Zespół dworsko – parkowy : - dwór z pozostałościami parku		36/1	4 ćwiartka XIX w.
33.	Zespół folwarczny : - spichlerz podworski - obora z chlewem, - obora podworska		36/1 36/1 42	koniec XIX w. koniec XIX w. koniec XIX w.

Marysławin (Wielki Buczek)				
34.	Zespół folwarczny : - dom mieszkalny pracowników folwarku, - owczarnia I, - owczarnia II	Nr 1 Nr 1 Nr 1	15 15 15	koniec XIX w. koniec XIX w. koniec XIX w.
Proszów (Proszów)				
35.	Zespół sakralny kościoła filialnego p.w. Św. Rocha - kościół filialny p.w. Św. Rocha		170	1711 r. w miejsce poprzedniego z 1251 r.
36.	Dawna szkoła (obecnie dom mieszkalny)		110/2	lata 80 – te XIX w.
37.	Dom mieszkalny	Nr 32	171	około 1910 r.
38.	Cmentarz rzymsko - katolicki		170	koniec XIX w.
39.	Kapliczka przydrożna z figurą Św. Jana Nepomucena		170	1 połowa XIX w.
Ryniec (Drożki)				
40.	Zespół dworsko – parkowy : - dwór (obecnie dom mieszkalny), - park podworski,		22/24 22/24	3 ćwiartka XIX w. 2 połowa XIX w.
41.	Zespół folwarczny : - spichlerz podworski (obecnie warsztat), - obora podworska (obecnie budynek inwentarski), - budynek gospodarczy (obecnie magazyn, warsztaty), - dwojak (obecnie dom mieszkalny), - czworak I (obecnie dom mieszkalny), - czworak II (obecnie dom mieszkalny), - czworak III (obecnie dom mieszkalny)	Nr 2c Nr 1b, 2b Nr 1d Nr 1c	22/25 22/25 22/25 28/13 28/14 22/18 22/19	koniec XIX w. około 1900 r. koniec XIX w. koniec XIX w. koniec XIX w. koniec XIX w. koniec XIX w.
42.	Krzyż przydrożny		22/24	koniec XIX w.
Sadogóra (Sadogóra)				
43.	Zespół folwarczny : - dawna rządcówka (obecnie dom mieszkalny), - obora (obecnie budynek ogólnoinwentarski), - owczarnia I (obecnie dom mieszkalny), - owczarnia II (obecnie dom mieszkalny), - stodoła (obecnie budynek inwentarski), - dawny spichlerz z częścią inwentarską (obecnie budynek inwentarski)	Nr 19 a, 19 b Nr 19 a, 19 b Nr 27 Nr 28 Nr 19a, 19 b Nr 18	78 78 188 183 78 79/2	4 ćwiartka XIX w. 4 ćwiartka XIX w. 4 ćwiartka XIX w. 4 ćwiartka XIX w. 4 ćwiartka XIX w. 4 ćwiartka XIX w.
44.	Leśniczówka (obecnie dom mieszkalny)	Nr 4	5190/5	koniec XIX w.
45.	Dawna szkoła (obecnie dom mieszkalny)	Nr 9	120/2	koniec XIX w.
46.	Dom mieszkalny	Nr 32	5190/6	lata 20 – te XX w.
47.	Dom mieszkalny	Nr 35	139/1	koniec XIX w.
48.	Pozostałości cegielni		4/5	początek XX w.
49.	Kapliczka	Nr 18	79/2	1935 r.
50.	Krzyż przydrożny	Nr 29	132	koniec XIX w.

Skoroszów (Skoroszów)				
51.	Zespół pałacowo – parkowy : - pałac, - pozostałości parku z promenadą		449/2 449/2, 231, 232	1700 r. XVIII w.
52.	Zespół folwarczny : - obora podworska I (obecnie budynek inwentarski), - obora podworska II (obecnie budynek inwentarski), - spichlerz, mączkarnia (obecnie magazyn i mieszkania), - stajnie (obecnie magazyn), - spichlerz (obecnie garaż i magazyn), - stodoła I , - stodoła II , - stodoła III , - czworak (obecnie dom mieszkalny), - dom administratora folwarku (obecnie dom mieszkalny)	Nr 10 Nr 31 Nr 30 Nr 29 Nr 27 Nr 31	449/44 449/44 449/44 448 440 441 449/44 529/2 448	około 1900 r. około 1900 r. 4 ćwiartka XIX w., 1905 r. około 1900 r. I połowa XIX w. koniec XIX w. koniec XIX w. po 1900 r. 1880 r. około 1900 r. 4 ćwiartka XIX w.
53.	Urząd Celny z budynkiem gospodarczym (obecnie dom mieszkalny, zagroda)	Nr 12	365	lata 20–te XX w.
54.	Dom mieszkalny	Nr 13	332	lata 30–te XX w.
Stogniewice (Stogniewice)				
55.	Dawna szkoła (obecnie dom mieszkalny)	Nr 1	85	4 ćwiartka XIX w.
56.	Cmentarz ewangelicki		50	4 ćwiartka XIX w. ?
Szarłota (Wielki Buczek)				
57.	Dom pracowników folwarku (obecnie dom mieszkalny)	Nr 13	207/1	1 ćwiartka XX w.
58.	Obora		207/3	4 ćwiartka XIX w.
Zgorzelec (Zgorzelec)				
59.	Zespół dworsko – parkowy - park z pozostałościami sadu	Nr 16	5143/12, 5143/14	2 ćwiartka XX w.
60.	Zespół folwarczny : - chlewnia z stodołą, - stajnia z wozownią i spichlerz, - stodoła (obecnie dom mieszkalny), - dom pracowników folwarku (obecnie dom mieszkalny), - kuchnia (obecnie budynek gospodarczy), - chlewik, - dawna leśniczówka (obecnie dom mieszkalny)	Nr 16 Nr 16 Nr 17 Nr 18 Nr 18 Nr 18 Nr 19	5143/13 5143/13 5143/11 5143/10 5143/10 5143/10 5143/14	koniec XIX w. koniec XIX w. 2 połowa XIX w. /1 połowa XX w. początek XX w. 1 połowa XX w. 1 połowa XX w. koniec XIX w.
61.	Leśniczówka (obecnie dom mieszkalny)	Nr 16	5143/12	1939 r.
62.	Dom mieszkalny	Nr 20	285	4 ćwiartka XIX w.
Rychtal (Rychtal)				
63.	Zespół kościoła parafialnego p.w. Ścięcia Św. Jana : - kościół, - ogrodzenie kościoła, - plebania, - budynek gospodarczy przy plebanii	ul. Kościelna, dz. 250, ul. Kościelna 7, dz. 251/2		XVII-XVIII w. XIX w. 1914 r. XIX/XX w.
64.	Ratusz	ul. Rynek 1, dz. 230,		4 ćwiartka XIX w.

65.	Pastorówka (obecnie dom mieszkalny)	ul. Kępińska 22, dz. 202	1910 r.
66.	Poczta i dom mieszkalny	ul. Namysłowska 14, dz. 87/2	koniec XIX w.
67.	Dom mieszkalny	ul. Jordanowa 1, dz. 211	1 połowa XIX w.
68.	Dom mieszkalny	ul. Jordanowa 2, dz. 212	1 połowa XIX w.
69.	Dom mieszkalny	ul. Jordanowa 4, dz. 214/3	około połowy XIX w.
70.	Dom mieszkalny	ul. Jordanowa 5, dz. 215	około połowy XIX w.
71.	Dom mieszkalny	ul. Jordanowa 6, dz. 216	około połowy XIX w.
72.	Dom mieszkalny	ul. Jordanowa 7, dz. 217	XVIII/ XIX w.
73.	Kapliczka przydrożna	Ul. Jordanowa, dz.384	XIX w.
74.	Dom mieszkalny	ul. Kasztanowa 1, dz. 170	1 ćwiartka XX w.
75.	Dom mieszkalny	ul. Kasztanowa 2, dz. 169	około połowy XIX w.
76.	Dom mieszkalny	ul. Kasztanowa 5, dz. 166/3	około połowy XIX w.
77.	Dom	Ul. Kępińska 2, dz.225/2	1 ćw. XX w.
78.	Dom mieszkalny	ul. Kępińska 3, dz. 172	4 ćwiartka XIX w.
79.	Dom mieszkalny	ul. Kępińska 4, dz. 173	koniec XIX w., przebudowany
80.	Dom mieszkalny	ul. Kępińska 6, dz. 178	1 ćwiartka XX w., przebudowany
81.	Dom mieszkalny	ul. Kępińska 7, dz. 183/7	około 1900 r.
82.	Dom mieszkalny	Ul. Kępińska 8 dz. 184	1 ćw. XX w
83.	Dom mieszkalny	ul. Kępińska 12, dz. 204/1	1 ćwiartka XX w.
84.	Dom mieszkalny	Ul. Kępińska 16, dz. 190	1 ćwiartka XX w.
85.	Dom	Ul. Kępińska 20, dz.197/2	1 ćwiartka XX w.
86.	Zespół Pastorówki	Ul. Kępińska 22 dz. 202/2	Ok. 1910 r.
87.	Dom	Ul. Kępińska 23 dz.201	1 ćw. XX w,
88.	Dom	Ul. Kępińska 24 dz.394	1 ćw. XX w.
89.	Dom	Ul. Kępińska 25 dz. 393	1 ćw. XX w.
90.	Dom	Ul. Kępińska 27, dz. 195/4	1 ćw. XX w.
91.	Szpital, Przytułek Śląskiego Z.K.M. Obecnie szkoła	Ul. Kępińska nr 29, dz. 391	Koniec XIX w.
92.	Dom	Ul. Kępińska 31, dz.397	Lata 30 XX w.
93.	Cmentarz Ewangelicki	Ul. Kępińska , dz.404	4 ćw. XIX w.
94.	Cmentarz parafialny	Ul. Kępińska, dz. 400	Koniec XIX w.
95.	Zespół Dworca Kolejowego	Ul. Kolejowa nr 1, dz. 418/2	Lata 1905-1913
96.	Dom mieszkalny	ul. Kolejowa 3	XIX/XX w.
97.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 1, dz. 238	1 połowa XIX w.
98.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 3, dz. 239	połowa XIX w.
99.	Dom mieszkalny	Ul. Koscielna nr 5, dz 242/1	Pocz. XIX w.
100.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 6, dz. 252	2 połowa XIX w.
101.	Plebania	Ul. Kościelna 7, dz.251/2	1914 r.
102.	Plebański budynek gospodarczy	Ul. Koscielna 7, 251/2	XIX-XX w.
103.	Zespół kościoła parafialnego	Ul. kościelna 8, dz 250	VII-VVIII w, 1784-85

104.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 9, dz. 219	2 ćwiartka XX w.
105.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 10, dz. 220	XVIII/XIX w.
106.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 11, dz. 221	1846 r.
107.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 12, dz. 222	XVIII/XIX w.
108.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 13, dz. 223	XIX w.
109.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 14, dz. 224	XIX w., przebudowany
110.	Dom mieszkalny	ul. Kościelna 15, dz. 225/1	koniec XVIII w.
111.	Dom	Ul. Krótka nr2,dz. 174	Pocz. XX w.
112.	Dom	Ul. Krótka 3, dz.176	Pocz. XX w.
113.	Dom mieszkalny	ul. Namysłowska 1, dz. 255/16	1 połowa XIX w.
114.	Dom	Ul. Namysłowska 2, dz. 237	Pocz. XIX w.
115.	Dom mieszkalny	ul. Namysłowska 6, dz. 148	koniec XIX w.
116..	Dom mieszkalny	ul. Namysłowska 7, dz. 147	koniec XIX w., przebudowany
117..	Dom mieszkalny	ul. Namysłowska 15, dz. 86/2	około 1910 r.
118.	Pocztka i dom	Ul. Namysłowska 14, dz.87/2	Koniec XIX w.
119.	Dom	Ul. Namysłowska 15, dz. 86/1	Ok. 1910 r.
120.	Dom mieszkalny	ul. Namysłowska 16, dz. 140	około 1900 r.
121.	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 2, dz. 261	po 1900 r.
122.	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 3, dz. 262	około 1900 r.
123.	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 5, dz. 264	koniec XIX w.przebudowany
124.	Dom	Ul. Ogrodowa nr 8, dz. 268/2	Lata 30 XX w.
125.	Zespół stodoł	Ul. Ogrodowa 8, dz. 269/2	Lata 30 XX w.
126.	Dom mieszkalny	ul. Ogrodowa 13, dz. 277	około 1910 r.
127.	Krzyż przydrożny	Ul. Ogrodowa	1 ćw. XX w.
128.	Dom mieszkalny	ul. Okólna 1, dz. 162	4 ćwiartka XIX w.
129.	Dom mieszkalny	ul. Okólna 2, dz. 163	2 połowa XIX w. przebud.
130.	Dom mieszkalny	ul. Okólna 3, dz. 229/6	ok. połowy XIX w., przebud.
131.	Dom mieszkalny	ul. Okólna 4, dz. 165/2	1 połowa XIX w.
132.	Dom mieszkalny	ul. Okólna 5	XIX/XX w.
133.	Dom mieszkalny	ul. Okólna 6, dz. 227	4 ćwiartka XIX w.
134.	Dom mieszkalny	ul. Okólna 7, dz. 248	1 połowa XIX w.
135.	Dom mieszkalny	ul. Okólna 9, dz. 246	XIX w.
136.	Ratusz	Ul. Rynek 1, dz.230	4 ćw. XIX w.
137.	Zespół domu	Ul. Rynek 2, dz. 232	1 ćw. XX w.
138.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 3, dz. 233	1910 r.
139.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 4, dz. 234	początek XX w.
140.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 5, dz. 235	początek XIX w.
141.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 6, dz. 236	1 ćwiartka XX w.
142.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 7, dz. 241	początek XIX w.
143.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 8, dz. 242	połowa XIX w.

144.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 9, dz. 243	1 ćwiartka XIX w.
145.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 10, dz. 244	1896 r.
146.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 12, dz. 228	1 połowa XIX w.
147.	Dom	Ul. Rynek 11, dz. 245	Lata 30 XX w.
148.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 16, dz. 229/7	1913 r.
149.	Dom	ul. Rynek 17, dz.160	Lata 30 XX w.
150.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 18, dz. 159	4 ćwiartka XIX w.
151.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 19, dz. 158	połowa XIX w., przebudowany
152.	Dom mieszkalny	ul. Rynek 20, dz. 154	4 ćwiartka XIX w.
153.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 3, dz. 149	1 ćwiartka XX w., Przebudowany
154.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 4, dz. 155	koniec XIX w., przebudowany
155.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 5, dz. 150	1 połowa XIX w.
156.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 6, dz. 156/2	1 połowa XIX w.
157.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 7, dz. 151	koniec XIX w.
158.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 10, dz. 156/3	4 ćwiartka XIX w.
159.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 11, dz. 136	po 1900 r.
160.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 14, dz. 134	koniec XIX w., przebudowany
161.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 15, dz. 133	koniec XIX w., przebudowany
162.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 16, dz. 132	1 połowa XIX w., przebudowany
163.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 17, dz. 131	1 połowa XIX w.
164.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 18, dz. 130	1 połowa XIX w.
165.	Dom mieszkalny	ul. Strumykowa 19, dz. 129	koniec XIX w.
166.	Dom mieszkalny	ul. Zawada 1, dz. 99/3	koniec XIX w.
167.	Dom mieszkalny	ul. Zawada 2, dz. 116/4	koniec XIX w.
168.	Dom	Ul. Zawada 4, dz.101	lata 30 XX w.

Załącznik nr 2do gminnego programu opieki nad zabytkami
Gminy Rychtal na lata 2016-2019**Gminna Ewidencja Zabytków - GMINA RYCHTAL**

Spis kart adresowych stanowisk archeologicznych w układzie alfabetycznym

Lp.	Miejscowość	Adres	Zespół stanowisk	Nr stan. w miejscowości	Rodzaj stanowiska	Kultura/chronologia
1.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/4		1	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
2.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/5		2	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
3.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/7		3	Punkt osadniczy	Kultura łużycka - epoka brązu
4.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/8		4	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
5.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/10		5	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska - okres rzymski Kultura polska - okres nowożytny
6.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/11		6	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
7.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/12		7	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
8.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/28		8	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
9.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/29		9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
10.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/30		10	Osada	Kultura łużycka - epoka brązu
11.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/31		11	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
12.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/32		12	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
13.	WIELKI BUCZEK	AZP 79-37/33		13	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska - okres rzymski Kultura polska - okres nowożytny
14.	WIELKI BUCZEK	AZP 80-37/14		14	Punkt osadniczy	Kultura łużycka - epoka brązu
15.	WIELKI BUCZEK	AZP 80-37/15		15	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska - wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
16.	WIELKI BUCZEK	AZP 80-37/33		16	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
17.	WIELKI BUCZEK	AZP 80-37/34		17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska - wczesne średniowiecze
18.	WIELKI	AZP 90-		18	Punkt osadniczy	Kultura łużycka - epoka brązu

	BUCZEK	37/35				
19.	DARNOWIEC	AZP 79-36/112		1	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres średniowieczny
20.	DARNOWIEC	AZP 79-36/135		2	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres średniowieczny
21.	DROŻKI	AZP 78-36/1	A	1	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu
22.	DROŻKI	AZP 78-36/2	A	2	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze Kultura? – pradzieje
23.	DROŻKI	AZP 78-36/3	A	3	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska – okres rzymski Kultura polska - okres nowożytny
24.	DROŻKI	AZP 78-36/4	A	4	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu
25.	DROŻKI	AZP 78-36/5		5	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze
26.	DROŻKI	AZP 78-36/6		6	Punkt osadniczy	Kultura? – pradzieje
27.	DROŻKI	AZP 78-36/13		8	Kopiec podworski	Kultura polska – późne średniowiecze /okres nowożytny
28.	DROŻKI	AZP 78-36/14		9	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze/okres nowożytny
29.	DROŻKI	AZP 78-36/15		10	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze/okres nowożytny
30.	DROŻKI	AZP 78-36/16		11	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu
31.	DROŻKI	AZP 78-36/17		12	Punkt osadniczy	Kultura?- pradzieje
32.	DROŻKI	AZP 78-36/18		13	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu
33.	DROŻKI	AZP 78-36/19		14	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu
34.	DROŻKI	AZP 78-36/20	A	15	Punkt osadniczy	Kultura? - pradzieje
35.	DROŻKI	AZP 78-36/21	A	16	Punkt osadniczy	Kultura? - pradzieje
36.	DROŻKI	AZP 78-36/22	A	17	Punkt osadniczy	Kultura?- pradzieje
37.	DROŻKI	AZP 78-36/23	A	18	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze/ okres nowożytny
38.	DROŻKI	AZP 78-36/24	A	19	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze/ okres nowożytny
39.	DROŻKI	AZP 78-36/25	A	20	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze /okres nowożytny
40.	DROŻKI	AZP 78-36/26	A	21	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze/ okres nowożytny
41.	DROŻKI	AZP 78-36/47	A	22	Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze
42.	DROŻKI	AZP 78-36/48	A	23	Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze
43.	DROŻKI	AZP 78-36/49	A	24	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
44.	DROŻKI	AZP 78-36/50	A	25	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
45.	DROŻKI	AZP 78-36/51	A	26	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
46.	DROŻKI	AZP 78-36/52	A	27	Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze

47.	DROŻKI	AZP 78-36/53	A	28	Punkt osadniczy Osada	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
48.	DROŻKI	AZP 78-36/54	A	29	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
49.	DROŻKI	AZP 78-36/55	A	30	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
50.	DROŻKI	AZP 78-36/56	A	31	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
51.	DROŻKI	AZP 78-36/57	A	32	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
52.	DROŻKI	AZP 78-36/58	A	33	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
53.	DROŻKI	AZP 78-36/59	A	34	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
54.	DROŻKI	AZP 78-36/60	A	35	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
55.	DROŻKI	AZP 78-36/61	A	36	Punkt osadniczy	Kultura polska – e średniowiecze
56.	DROŻKI	AZP 78-36/62	A	37	Punkt osadniczy	Kultura polska –okres nowożytny
57.	DROŻKI	AZP 78-36/63		38	Punkt osadniczy	Kultura? – pradzieje
58.	DROŻKI	AZP 78-36/64		39	Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze
59.	DROŻKI	AZP 78-36/65		40	Punkt osadniczy	Kultura? – pradzieje
60.	DROŻKI	AZP 78-36/66		41	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
61.	DROŻKI	AZP 78-36/67		42	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
62.	DROŻKI	AZP 78-36/68		43	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
63.	DROŻKI	AZP 78-36/69		44	Punkt osadniczy	Kultura? – pradzieje
64.	DROŻKI	AZP 78-36/70		45	Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze
65.	DROŻKI	AZP 78-37/1		46	Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze
66.	DROŻKI	AZP 78-37/2		47	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka - epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
67.	KRZYŻOWNIKI	AZP 79-36/82	G	1	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
68.	KRZYŻOWNIKI	AZP 79-36/83	G	2	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska –wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
69.	KRZYŻOWNIKI	AZP 79-36/84	G	3	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska –wczesne średniowiecze (faza E) Kultura polska - okres nowożytny
70.	KRZYŻOWNIKI	AZP 79-36/85	G	4	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura? –pradzieje Kultura polska – późne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
71.	KRZYŻOWNIKI	AZP 79-36/86	G	5	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
72.	KRZYŻOWNIKI	AZP 79-36/87	H	6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska –późne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny

73.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/95	G	7	Punkt osadniczy	Kultura lużycka -epoka brązu
74.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/96	G	8	Punkt osadniczy	Kultura prapolska –wczesne średniowiecze (faza D - E)
75.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/97	G	9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura? – pradzieje Kultura polska - okres nowożytny
76.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/98	G	10	Punkt osadniczy	Kultura przeworska - ?
77.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/99	G	11	Punkt osadniczy	Kultura polska –późne średniowiecze
78.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/100	F	12	Punkt osadniczy	Kultura przeworska ?
79.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/101	F	13	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
80.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/102	F	14	Punkt osadniczy	Kultura pomorska – okres lateński
81.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/104	G	15	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze
82.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/105	G	16	Punkt osadniczy	Kultura polska –późne średniowiecze
83.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/106	G	17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska -? Kultura prapolska- wczesne średniowiecze
84.	KRZYŻOWNI KI	AZP 80- 36/92		19	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
85.	KRZYŻOWNI KI	AZP 80- 36/93	J	20	Cmentarzysko	Kultura lużycka - epoka?
86.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/107	G	21	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
87.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/122	G	22	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska –wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
88.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/123	G	23	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
89.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/124	G	24	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
90.	KRZYŻOWNI KI	AZP 79- 36/125	G	25	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
91.	PROSZÓW	AZP 80- 36/94	J	1	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka -? Kultura polska – późne średniowiecze
92.	PROSZÓW	AZP 80- 36/95	K	2	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura? – epoka : neolit Kultura lużycka –późny brąz Kultura przeworska – epoka ?
93.	PROSZÓW	AZP 80- 36/96	K	3	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka –epoka brązu Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
94.	PROSZÓW	AZP 80- 36/97	K	4	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu
95.	PROSZÓW	AZP 80- 36/98	K	5	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska -? Kultura prapolska – wczesne średniowiecze
96.	PROSZÓW	AZP 80- 37/1	K	6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska -? Kultura polska – okres nowożytny
97.	PROSZÓW	AZP 80-	K	7	Punkt osadniczy	Kultura przeworska -?

		37/2				
98.	PROSZÓW	AZP 80-37/3	J	8	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze
99.	PROSZÓW	AZP 80-37/4	K	9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska -? Kultura prapolska – wczesne średniowiecze
100.	PROSZÓW	AZP 80-37/5	K	10	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka – późny brąz Kultura prapolska – wczesne średniowiecze
101.	PROSZÓW	AZP 80-37/6	K	11	Punkt osadniczy	Kultura przeworska -?
102.	PROSZÓW	AZP 80-37/7	K	12	Punkt osadniczy	Kultura przeworska -?
103.	PROSZÓW	AZP 80-37/8	K	13	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu
104.	PROSZÓW	AZP 80-37/9	K	14	Osada Punkt osadniczy	Kultura przeworska? Kultura polska - okres nowożytny
105.	PROSZÓW	AZP 80-37/10	J	15	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska - ? Kultura polska - okres nowożytny
106.	PROSZÓW	AZP 80-37/11	J	16	Osada Osada	Kultura przeworska -? Kultura polska – późne średniowiecze
107.	PROSZÓW	AZP 80-37/12	J	17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka -? Kultura przeworska -? Kultura polska - okres nowożytny
108.	PROSZÓW	AZP 80-37/13		18	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
109.	PROSZÓW	AZP 80-37/19	K	19	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
110.	PROSZÓW	AZP 80-37/20	K	20	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu Kultura polska - średniowiecze
111.	PROSZÓW	AZP 80-37/21	K	21	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
112.	PROSZÓW	AZP 80-37/22	K	22	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska – okres rzymski Kultura polska - okres nowożytny
113.	PROSZÓW	AZP 80-37/23	K	23	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
114.	PROSZÓW	AZP 80-37/24	K	24	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska – okres nowożytny
115.	PROSZÓW	AZP 80-37/25	K	25	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka – epoka brązu Kultura polska - średniowiecze
116.	PROSZÓW	AZP 80-37/26		26	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
117.	PROSZÓW	AZP 80-37/27		27	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
118.	PROSZÓW	AZP 80-37/28	J	28	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska-średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
119.	PROSZÓW	9AZP 80-37/29	J	29	Punkt osadniczy	Kultura polska –średniowiecze
120.	PROSZÓW	AZP 80-37/30	J	30	Punkt osadniczy Osada	Kultura łużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
121.	PROSZÓW	AZP 80-37/31	J	31	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
122.	PROSZÓW	AZP 80-		32	Punkt osadniczy	Kultura?- pradzieje

		37/32				
123.	PROSZÓW	AZP 80-37/36		33	Punkt osadniczy	Kultura polska -średniowiecze
124.	PROSZÓW	AZP 80-37/37		34	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
125.	PROSZÓW	AZP 80-36/99	J	35	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
126.	PROSZÓW	AZP 80-36/100	J	36	Punkt osadniczy Osada	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska - średniowiecze
127.	PROSZÓW	AZP 80-36/101	J	37	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
128.	PROSZÓW	AZP 80-36/102	J	38	Punkt osadniczy Osada	Kultura przeworska – okres rzymski Kultura polska - okres nowożytny
129.	PROSZÓW	AZP 80-36/113		39	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
130.	RYCHTAL	AZP 79-36/36	B	3	Punkt osadniczy	Kultura lużycka - ?
131.	RYCHTAL	AZP 79-36/42		4	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
132.	RYCHTAL	AZP 79-36/43		5	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska –późne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
133.	RYCHTAL	AZP 79-36/44		6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka - ? Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
134.	RYCHTAL	AZP 79-36/45		7	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze
135.	RYCHTAL	AZP 79-36/46	B	8	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze (faza E) Kultura polska – późne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
136.	RYCHTAL	AZP 79-36/47	B	9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
137.	RYCHTAL	AZP 79-36/48	B	10	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura?- pradzieje Kultura polska – późne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
138.	RYCHTAL	AZP 79-36/49	B	11	Punkt osadniczy	Kultura lużycka - ?
139.	RYCHTAL	AZP 79-36/50	B	12	Punkt osadniczy	Kultura lużycka - ?
140.	RYCHTAL	AZP 79-36/81	G	13	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
141.	RYCHTAL	AZP 79-36/108	B	15	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska – późne średniowiecze
142.	RYCHTAL	AZP 79-36/109	B	16	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu
143.	RYCHTAL	AZP 79-36/110	H	17	Punkt osadniczy	Kultura przeworska - ?
144.	RYCHTAL	AZP 79-36/111	H	18	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka –epoka brązu? Kultura polska - okres nowożytny
145.	RYCHTAL	AZP 79-36/112		19	Punkt osadniczy	Kultura przeworska - ?
146.	RYCHTAL	AZP 79-36/113		20	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny

147.	RYCHTAL	AZP 79-36/79	G	21	Punkt osadniczy Osada	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura prapolska – wczesne średniowiecze (faza D)
148.	RYCHTAL	AZP 79-36/80	G	22	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – późna epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
149.	SADOGÓRA	AZP 79-37/1		1	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
150.	SADOGÓRA	AZP 79-37/9		2	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu
151.	SADOGÓRA	AZP 79-37/15		3	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
152.	SADOGÓRA	AZP 79-37/16		4	Osada Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska - okres nowożytny
153.	SADOGÓRA	AZP 79-37/17		5	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
154.	SADOGÓRA	AZP 79-37/18		6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
155.	SADOGÓRA	AZP 79-37/20		7	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
156.	SADOGÓRA	AZP 79-37/21		8	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu
157.	SADOGÓRA	AZP 79-37/22		9	Punkt osadniczy	Kultura lużycka - epoka brązu
158.	SADOGÓRA	AZP 79-37/23		10	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
159.	SADOGÓRA	AZP 79-37/24		11	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura przeworska – okres rzymski
160.	SADOGÓRA	AZP 79-37/25		12	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
161.	SADOGÓRA	AZP 79-37/27		13	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
162.	SADOGÓRA	AZP 79-37/134		14	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu
163.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/37		1	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
164.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/38		2	Punkt osadniczy	Kultura polska - okres nowożytny
165.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/39		3	Osada	Kultura lużycka - ?
166.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/40		4	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura? – pradzieje Kultura polska - okres nowożytny
167.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/41		5	Punkt osadniczy	Kultura?- pradzieje
168.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/51	C	6	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska – ? Kultura polska - okres nowożytny
169.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/52	C	7	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
170.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/53	C	8	Punkt osadniczy	Kultura lużycka -?
171.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/54	C	9	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu
172.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/55	C	10	Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze (faza D- E)
173.	SKOROSZÓW	AZP 79-	C	11	Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne

		36/56				średniowiecze (faza D – E)
174.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/57	C	12	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka - ? Kultura prapolska – wczesne średniowiecze
175.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/58	C	13	Osada Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu (V okres) Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska – późne średniowiecze
176.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/59	H	14	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka – późna epoka brązu Kultura prapolska – wczesne średniowiecze
177.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/60	H	15	Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze (faza C/D-D)
178.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/61	C	16	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka – późny brąz Kultura polska – późne średniowiecze
179.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/62	C	17	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura? - pradzieje Kultura polska – okres nowożytny
180.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/63	C	18	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura? - pradzieje Kultura łużycka – ? Kultura prapolska - wczesne średniowiecze
181.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/64	C	19	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura? - pradzieje Kultura polska – okres nowożytny
182.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/65	C	20	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska – okres nowożytny
183.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/66	C	21	Osada Punkt osadniczy	Kultura? - pradzieje Kultura polska – okres nowożytny
184.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/67	D	22	Punkt osadniczy	Kultura polska – późne średniowiecze
185.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/68	D	23	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – późna epoka brązu
186.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/69	D	24	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – późna epoka brązu
187.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/70	D	25	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska – okres nowożytny
188.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/71	D	26	Punkt osadniczy	Kultura przeworska -?
189.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/72	D	27	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka - ? Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
190.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/73	D	28	Cmentarzysko Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka – okres habztacki Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
191.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/74	D	29	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska - ? Kultura polska – okres nowożytny

192.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/75	D	30	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
193.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/76	D	31	Osada Punkt osadniczy	Kultura? -pradzieje Kultura prapolska – wczesne średniowiecze
194.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/77	H	32	Punkt osadniczy	Kultura? – pradzieje
195.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/78	I	33	Punkt osadniczy	Kultura przeworska - ?
196.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/79	H	34	Punkt osadniczy	Kultura?– pradzieje
197.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/89	H	35	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska – okres nowożytny
198.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/90	H	36	Punkt osadniczy	Kultura łużycka - ?
199.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/127	H	37	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu Kultura polska – okres nowożytny
200.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/128		38	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze Kultura polska – okres nowożytny
201.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/129	D	39	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu
202.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/84	D	40	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
203.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/85		41	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka – późny brąz Kultura polska – okres nowożytny
204.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/86		42	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka - ? Kultura polska – późne średniowiecze
205.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/87	I	43	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka – późny okres brązu Kultura polska – okres nowożytny
206.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/88	I	44	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka –późny okres brązu Kultura polska – późne średniowiecze/ okres nowożytny
207.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/89	I	45	Osada Punkt osadniczy	Kultura łużycka – późny okres brązu Kultura prapolska – wczesne średniowiecze
208.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/90	I	46	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura łużycka –późny okres brązu Kultura polska – okres nowożytny
209.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/91	I	47	Punkt osadniczy	Kultura?- pradzieje
210.	SKOROSZÓW	AZP 79-36/130	D	48	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska - okres rzymski Kultura polska – okres nowożytny
211.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/82	D	49	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu
212.	SKOROSZÓW	AZP 80-	D	50	Punkt osadniczy	Kultura łużycka – epoka brązu

		36/83			Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
213.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/103	I	51	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska – okres nowożytny
214.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/104	I	52	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
215.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/105	I	53	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu
216.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/106	I	54	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura przeworska – okres rzymski
217.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/107	I	55	Punkt osadniczy	Kultura polska- okres nowożytny
218.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/108	I	56	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
219.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/109	I	57	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska – okres nowożytny
220.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/110	H	58	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura przeworska – okres rzymski Kultura polska – okres nowożytny
221.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/111	H	59	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura polska – okres nowożytny
222.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/112	I	60	Punkt osadniczy Punkt osadniczy Osada	Kultura lużycka – epoka brązu Kultura przeworska – okres rzymski Kultura polska – okres nowożytny
223.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/114	D	61	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres nowożytny
224.	SKOROSZÓW	AZP 80-36/115	D	62	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – epoka brązu
225.	STOGNIEWIC E	AZP 80-37/26		1	Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze
226.	STOGNIEWIC E	AZP 80-37/38		2	Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze
227.	ZGORZELEC	AZP 79-36/91	E	1	Osada	Kultura przeworska –okres?
228.	ZGORZELEC	AZP 79-36/92	E	2	Punkt osadniczy	Kultura lużycka – okres?
229.	ZGORZELEC	AZP 79-36/93	E	3	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska – wczesne średniowiecze Kultura polska – okres nowożytny
230.	ZGORZELEC	AZP 79-36/94	E	4	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura? – pradzieje Kultura polska – okres nowożytny
231.	ZGORZELEC	AZP 79-36/131	F	5	Punkt osadniczy	Kultura przeworska –okres?
232.	ZGORZELEC	AZP 79-36/117	E	7	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska- okres nowożytny
233.	ZGORZELEC	AZP 79-36/118	E	8	Punkt osadniczy	Kultura polska – okres średniowieczny
234.	ZGORZELEC	AZP 79-36/119		9	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura prapolska- wczesne średniowiecze Kultura polska – okres nowożytny

235.	ZGORZELEC	AZP 79-36/120		10	Osada	Kultura polska - średniowiecze
236.	ZGORZELEC	AZP 79-36/121		11	Punkt osadniczy Punkt osadniczy	Kultura polska – średniowiecze Kultura polska – okres nowożytny
237.	ZGORZELEC	AZP 79-37/2	F	12	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
238.	ZGORZELEC	AZP 79-37/3	F	13	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
239.	ZGORZELEC	AZP 79-37/131	F	14	Punkt osadniczy Osada	Kultura polska - średniowiecze Kultura polska - okres nowożytny
240.	ZGORZELEC	AZP 79-37/132	F	15	Punkt osadniczy	Kultura polska - średniowiecze
241.	ZGORZELEC	AZP 79-37/133	F	16	Punkt osadniczy	Kultura łżycka – epoka brązu

Załącznik nr 3

Mapa Gminy Rychtal- rozmieszczenie zabytków archeologicznych

